Már nem veszélyes

Új gáztűzhelyek, konvektorok — Még eltérnek a szabványtól

Vigyázat, veszélyes! — írtuk cikkünk címéül pontosan egy évvel ezelőtt, s egy szakértői tanácskozás emlékeztetőjére hivatkozva szóvá tettük: enyhén szólva *kifogásolhatóak* a háztartási gázkészülékek. A Gáztechnikai Kutató és Vizsgáló Állomás, amely évek óta rendszeresen átvizsgál néhány, szúrópróbaszerűen kiválasztott készüléket, tavaly ismételten egy sor jellemző hibát tárt fel, és megállapította, hogy a korábbiakhoz mérve „a tendencia *nem javult*, hanem tovább romlott".

Minősíthetetlen

A Fővárosi Gázművek és az ország különböző területein munkálkodó gázszolgáltató vállalatok szakemberei sorban panaszkodtak, egy-két „keményebb" kifejezés is elhangzott, amelyek közül csupán egy szelídebbet idézünk. Miszerint a Közép-Dunántúli Gázszolgáltató Vállalat képviselője megjegyezte: *„Felháborító, hogy olyan gázkészülékek kerülnek forgalomba, amelyekről ránézésre meg lehetett volna állapítani, hogy nem forgalomképesek."*

Az idén áprilisban az országgyűlés ipari bizottsága foglalkozott a lakossági és kommunális hőellátási készülékek minőségi kérdéseivel és választékával. Ezen a tanácskozáson a gáztűzhelyekről, a konvektorokról is több szó esett. Érthető, hiszen már tavaly 2,7 millió lakásban használtak gázt. *Weiszböck Rezsőné* képviselő — szakértői véleményt idézve — mondta el, hogy például a ma is gyártott és forgalomba hozott T—9-es gáztűzhely *„minősége továbbra is minősíthetetlen"*.

A több fórumon elhangzott panaszok indokolták, hogy — korábbi írásunk nyomán — mindkét gázkészüléket gyártó vállalatnál megtudakoljuk: *milyen intézkedéseket tettek, történt-e változás a közelmúltban?*

A Fegyver és Gázkészülékek Gyárában *Jandó Ferenc* fejlesztési főmérnökkel beszélgettünk.

— A Kohó- és Gépipari Minisztérium iparfejlesztési főosztályával egyetértésben a jövő év első negyedévében a Lamparttal közösen befejezzük a párhuzamos gyártást. Mi megszüntetjük a T—4 és T—9 típusú készülékek előállítását, így ettől kezdődően gyakorlatilag ők csak gáztűzhelyet, míg mi fali- és vízmelegítőket, gázkonvektorokat készítünk. A Junkers cégtől vásárolt licenc szerint a legmodernebb változatokat gyártjuk, így ezeknek a konvektoroknak már nem csupán hőmérséklet-szabályozó, hanem úgynevezett *energiatakarékos automatikájuk* is van. A nullszéria már elkészült, megítélésünk szerint a minőség majd minden kívánalmat kielégít. Korábban a vizsgálatok elsősorban a fúvókaméret szabványtól eltérő voltát kifogásolták. Azóta valamivel jobb a helyzet, mert, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság fejlesztést segítő alapjából kapva, vásároltunk egy fúvókagyártó gépsort. Egyelőre szükségmegoldásként minden egyes fúvókát megmérünk, mert az előírt egyszázalékos tűrést *még nem tudjuk tartani*. Hangsúlyozni kell viszont, hogy ebből *semmiféle veszély nem származhat*, a készülékek a vizsgálat szerint is tömören zárnak.

Nullára

Ma a háztartási gáztűzhelyek zömét a Lampart Zománcipari Művek salgótarjáni gyára állítja elő. Az üzem egy nemrég megtartott tájékoztatóján láthattuk azt a 750-es sorozatot, amelyet a közelmúltban a tévéhíradó is bemutatott. A gyár első lépésben tízféle villamos és hatféle gáztűzhelyet fejlesztett ki a Boecker céggel közösen. S elmondhatjuk: szépek, szívet-lelket melengetőek ezek a melegítő eszközök — de vajon, jók, biztonságosak-e?

Etesi József, a salgótarjáni gyár főmérnöke:

— A gyártmányfejlesztés célja az volt, hogy a korábbiaknál esztétikusabb, jobb hatásfokú, jobb műszaki paraméterekkel rendelkező gyártmánycsaládot alakítsunk ki. Az utóbbi időben az anyagellátás is javult valamelyest, noha kooperációs partnereinkkel néha nehezen boldogulunk. Legnagyobb gondunk mégsem ez, hanem a meglehetősen elhasználódott gyártóeszköz-állomány több mint harminc százaléka úgymond „nullára leírt". 1973 óta, a termelés emelkedése mellett csaknem félezerrel, azaz 25 százalékkal csökkent a létszám. Ezt gépesítéssel önerőből nem tudjuk pótolni. Állapotainkat jól mutatja, hogy míg egy tűzhely előállítása korszerű külföldi üzemekben két óráig tart, addig nálunk megközelíti a nyolc órát. Mindamellett igyekeztünk a műszaki ellenőrzést is szigorítani, készülékeink biztonságosak.

Megnyugtatóbb

Dr. Kovács István, a Lampart kereskedelmi igazgatója:

— Rövidesen mi is megszüntetjük a közismert Komfort típus gyártását. Ezt követően a 750-es sorozat készül, ezek már sokkal modernebbek, például sütőtermosztáttal, jobb égésbiztosítóval készülnek. Gondoltunk az energiatakarékosságra is, új gyártmányaink a korábbiaknál *lényegesen jobb* hatásfokúak. Így a várhatóan drágább, mert szebb és jobb készülék többletköltsége megtérül a lakosságnak.

A fűtőkészülékek közül a legtöbb gondosságot a gázzal működők igénylik. Noha a gyártás egyik helyen sem mentes a gondoktól — az illetékesek szerint, *gondosan szerelve és használva nem okozhatnak bajt*. Megerősíti ezt az említett gáztechnikai állomás ez év eleji és az elmúlt hetekben befejezett vizsgálata is, amely szerint *már nem találtak közvetlenül veszélyes készüléket*, illetve olyat, amelyet ne tudtak volna beszabályozni. Igaz, egyéb, szabványtól eltérő megoldások még jócskán fellelhetők, de a helyzet *megnyugtatóbbnak* látszik, mint egy évvel ezelőtt.

Trömböczky Péter

Magyar–francia gazdasági tárgyalások Párizsban

Raymond Barre fogadta dr. Bíró Józsefet

Dr. Bíró József tegnap délelőtt fogadta *Raymond Barre* francia miniszterelnök, és ezzel a magyar külkereskedelmi miniszter befejezte párizsi tárgyalásait, amelynek során tanácskozott *Louis de Guiringaud* külügyminiszterrel is.

Dr. Bíró *József Jean Francois Deniau* francia külkereskedelmi miniszter meghívására tartózkodott Franciaországban.

A két miniszter konstruktív és szívélyes légkörben áttekintette gazdasági kapcsolataink fejlődését a múlt év októberi budapesti magyar—francia kormányfői találkozó óta és megvizsgálta, hogy milyen eszközökkel és mely területeken gyorsítható meg a kereskedelmi és ipari együttműködés bővítése.

Miniszterünk ellátogatott a Francia Munkaadók Országos Tanácsához és megbeszélést folytatott francia gyáriparosokkal. A kétoldalú és a harmadik piacokon történő együttműködés finanszírozásának kérdései szerepeltek a Francia Nemzeti Bank kormányzójával és más francia nagybankok vezetőivel folytatott megbeszélések napirendjén.

Bíró *József* tegnap délután hazaérkezett. Fogadásánál a Ferihegyi repülőtéren jelen volt *Raymond Bressier*, Franciaország nagykövete is.

A mexikói olaj

Billenés a mérlegen

Nem is olyan régen, 1974-ben Mexikó *olajból még behozatalra* szorult. Ma már mint a föld egyik *leggazdagabb* lelőhelyét emlegetik. 1975-ben még úgy vélték, hogy az olajkészletek nagysága csupán 6,3 milliárd barrel. Egy év kutatás után a feltárt nyersanyagkincs *megkétszereződött*, tavalyra pedig csaknem *megháromszorozódott*.

A Pemex feladatai

További feltárások vezettek aztán a *szenzációs lelethez:* geológusok szerint valószínűsíthető, hogy az ország teljes (még nem bizonyított, de potenciálisan létező) olajvagyona *100 és 200 milliárd barrel között van*. Mexikó 7000 kilométeres partvonalán és nagy kiterjedésű part menti tengerövezeteiben tehát gazdag olaj- és földgázmezők húzódnak.

Az ország olajimportőrből exportőrré vált, és középtávú tervei *ambiciózusak*. Jelenleg naponta 200 ezer barrel nyersanyagot adnak el külföldön, ez a mennyiség 1982-re *ötszörösére* nő, miközben a termelés 1,2 milliós szintről megkétszereződik. A dinamikus növekedés persze — az olajipar különösen — tőkeigényes beruházásokat is *megkövetel*. Az állami olajtársaság, a Pemex az elkövetkezendő öt évben 15 milliárd dollárt kíván kitermelésre, kutatásra, feldolgozó kapacitások létesítésére, valamint infrastruktúrára fordítani. Mindez persze — hacsak átmenetileg — *terhelni fogja Mexikó devizamérlegét*, a fejlesztéshez szükséges berendezések ugyanis csak külföldről szerezhetők be. Rövid távon azonban a pozitív hatás sokkal erősebb, az öt év alatt becslések szerint befolyó olajexport-jövedelmek nyilvánvalóan *erősíteni fogják* az ország fizetési mérlegét, és egyben megbillentik a tőkés olajpiac mérlegét.

Minderre igen nagy szükség van. 1976-ban, *Portillo* elnök kormányzása kezdetén a fizetési mérleg mintegy *3 milliárd dolláros hiánnyal zárult*, a pesót 50 százalékkal le kellett értékelni, és az ennek nyomán megindult tőkemenekítés során mintegy 11 milliárd dollár jutott illegálisan külföldre. A folyamat azóta megállt, azonban Mexikó külföldi adósságai még mindig 25 milliárd dollárt tesznek ki. További problémát jelent az infláció.

Társadalmi feszültségek

Mindezek következtében — hiába jöttek jó hírek az olajfrontról — az országban a társadalmi feszültségek *nem csökkentek*. A lakosság évente 3,5 százalékkal (a jelenlegi 65 milliós szintet figyelembe véve tehát 2,2 millió fővel) gyarapodik, ezzel a munkahelyek számának növekedése egyáltalán *nem tud lépést tartani*. Az aktív lakosságnak mintegy fele jelenleg is teljesen vagy részlegesen munkanélküli, a problémát a jövőben még csak élezi, hogy a már említett 64 milliós összlakosságnak hozzávetőlegesen 50 százaléka 15 éven aluli, akik tehát néhány éven belül megjelennek a munkaerőpiacon.

A fenti kérdések megoldásában az olajkincs sem tud majd gyors segítséget nyújtani. Maga az olajipar *viszonylag kevés munkaerőt szív fel*, az olajjövedelmekből eszközölt állami beruházások viszont csak belépésük után enyhíthetnek a munkanélküliségen. Más téren viszont, a gazdasági függetlenséget illetően, az olajkészletek hozzájárultak, hogy Mexikó helyzete megerősödjék. Az ország külkereskedelmének háromnegyedét északi szomszédjával, az Egyesült Államokkal bonyolítja le, feldolgozó iparában *az amerikai tőke a domináló*.

Washington érdekeltsége

Az 1973-as olajárrobbanást és a mexikói leletekről szóló jelentések közzétételét követően az ország jelentősen „felértékelődött" az USA külgazdasági stratégiájában, határaihoz ugyanis viszonylag közel, nem OPEC (tehát politikai problémák által közvetlenül *nem* fenyegetett) olajforrások nyíltak meg. Mexikó azonban ennél komplexebb, kevésbé egyoldalú stratégiát választott, a tőkés világban javította viszonyát a Közös Piachoz és szorosabb kapcsolatokat épített ki a szocialista gazdasági integrációval, a KGST-vel is. Az Egyesült Államokhoz fűződő kapcsolatokat egyébként is *komoly problémák befolyásolják*. Az északi szomszéd fővárosában *aggodalommal* szemlélik a mexikói kormány államosítási szándékait, mely elsősorban az amerikai tőke ellen irányulna. Megoldásra vár továbbá az USA-ban dolgozó mexikói *vendégmunkások* ügye. A magas munkanélküliség következtében a határon túl történő munkavállalás természetes szelep, a mexikóiak nagy része még *illegálisan is csábítónak találja az átvándorlást*. A mexikói kormány egyrészt természetesen érdekelt abban, hogy a munkavállalási lehetőségek megmaradjanak, másrészt viszont szeretné rendezni az USA-ban tartózkodó állampolgárainak jogi helyzetét, *érdekvédelmét* is.

Az olajvagyon *megerősítette* Mexikó gazdasági függetlenségét, megalapozza fejlesztési terveit, helyreállítja nemzetközi hitelképességét. Az, hogy milyen mértékben sikerül az olaj révén az ország társadalmi problémáit is enyhítenie, a jövő kérdése marad.

G. Gy. — Sz. P.

Boltvezetők véleménye

Jó a mérettáblázat, de...

Akinek nem inge, ne vegye magára... E jól ismert közmondásban az inget behelyettesíthetjük kabáttal, ruhával is. Bár a szakemberek úgy vélik, mindez a múlté, és ma már mindenki talál magára megfelelő méretű konfekciót.

Erről hallhattunk tegnap délelőtt előadást és vitát a MABÉOSZ Vörösmarty utcai székházában. A ruházati kereskedelem kulcsemberei, a konfekcióboltok vezetői jöttek el, hogy a Belkereskedelmi Minisztérium ruházati főosztályának szakembereivel találkozzanak.

Két és fél év telt el azóta, hogy az akkor új, többféle méretű ruházati holmik a boltokba kerültek. Az eredménnyel azóta többször foglalkoztak a szakma vezetői: 1977-ben *hét új* női és *hét új férfi*méretet is bevezettek. A minisztérium kollégiuma nemrég vitatott meg egy újabb előterjesztést, amelyet az Országos Kereskedelmi Felügyelőség munkatársaival folytatott ellenőrzés adatai támasztottak alá. Ebből kitűnik, hogy *hiába a sok méret, amikor a kicsiny alapterületű boltok és raktárak képtelenek a teljes választék bemutatására.*

Sokszor természetesen a boltvezetőktől is függ, hogy az 56 féle női és 58 féle férfiméretből *mennyit* rendelnek. A Fővárosi Ruházati Boltban — pedig szaküzlet — és a Skálában — annak ellenére, hogy nagyáruház — például a lehetséges 56 féle női ruhaméretnek *csupán a felét* találták az ellenőrök. (Azóta már javult a helyzet). A férfiak választéka kedvezőbb. Általános hiba még, hogy a 152 és 170—176 cm magas nők az egész országban *csak elvétve tudnak* hozzájutni készruhához.

A megoldást nemcsak a nagy üzletek építése jelenti. Sajnos még ma is minden bolt mindent árul, pedig *szakosodni kellene*. Akad erre is jó példa. A Belkereskedelmi Minisztérium szakértő előadója, *Klézl Róbertné* a Rákóczi úti Centrum Áruházakat említette. Azt is elmondta: örvendetes, hogy az idén január 1-től szeptember 30-ig értékben 21,6 menyiségben *16 százalékkal több* készruha fogyott mint 1977. azonos időszakában. A mellettem ülő boltvezetők közül néhányan megjegyezték: ez nem biztos, hogy elsősorban a mérettáblázatnak, hanem a színesedő választéknak és a több importnak köszönhető...

A Belkereskedelmi Minisztérium vezetői a kollégium elé terjesztett jelentést tudomásul véve megállapították: tovább kell tökéletesíteni a mérettáblázatot, *de nem új méretek bevezetésével*, hanem a jelenlegiek teljes körű árusításával és a szakosítással. Nem utolsósorban pedig olyanképpen, hogy az áruházakban nagy táblák *tájékoztassák* a vevőket, mely állványokon milyen nagyságú holmikat keressenek. Mert hiába szép a kabát vagy a ruha, ha nem illik a vevőre. Ahogy a tegnapi eseményen fogalmaztak: *a méret nem behelyettesíthető.*

—elek—

HORIZONT

KGST-légiforgalom

A KGST-országokban működő repülőjáratok útvonalának hossza több mint 1,3 millió kilométer. A tagállamok légitársaságainak gépei 1977-ben *93 ország 326 járatán közlekedtek*. Az általuk szállított *több mint hétmillió utas* fele az egyik KGST-országból utazott a másikba. A több mint 780 ezer tonnás teherforgalomból *350 ezer tonnát a tagállamok egymás között bonyolítottak le* — írja az Ekonomicseszkaja Gazéta. A KGST-országok nemzetközi légi forgalmában tavaly az utasforgalom 10, a teherszállítás 38 százalékkal nőtt az 1976-oshoz képest.

NDK–jugoszláv textilmegállapodás

Négy jugoszláv textilipari vállalat *74 millió dollár értékű kooperációs szerződést írt alá az NDK* Textilkommerz külkereskedelmi vállalatával. Az egyezmény értelmében jugoszláv gyárak fonalat, szövetet és konfekciót szállítanak az NDK-ba pamut ellenében.

Bolgár gazdaság

A bolgár kormány legutóbbi ülésének napirendjén *gazdasági kérdések szerepeltek*. A kormány megvitatta az éves terv minőségi mutatóinak teljesítéséről elhangzott jelentést, valamint a szocialista munkaszervezés tökéletesítéséről szóló tájékoztatást. Az ülésen megállapították: a tervteljesítésben pozitív változások történtek. A minisztertanács ugyanakkor aggodalommal vette tudomásul, hogy több gazdasági minisztérium, valamint az építőipar tervteljesítésében lemaradás mutatkozik.

Papíripari konferencia

A következő években a műszaki fejlesztések nyomán tovább emelkedik a folyóiratok, könyvek esztétikai színvonala, javul a papíripari termékek minősége — mondotta *Vámos György*, a Könnyűipari Műszaki Főiskola főigazgatója, a tegnap véget ért X. papíripari műszaki konferencia elnöke, a háromnapos tanácskozás tapasztalatait összegezve.

Mint elmondta: a nyomdaipar szerte a világon a fényszedésre való átállásra és az elektronikus gépek alkalmazására törekszik. Ez a tanácskozáson részt vett szovjet, NDK-, csehszlovák, NSZK-beli és holland szakemberek előadásaiból is kitűnt. A hazai nyomdaipar rekonstrukcióját is ennek jegyében hajtják végre a vállalatok. Ez a papíriparral szemben is új követelményeket támaszt, növelni kell a papírok szakítószilárdságát, s javítani minőségüket.

Fotókiállítás Csehszlovákiáról

A Csehszlovák Köztársaság megalakulásának 60. és a csehszlovák föderáció létrejöttének 10. évfordulója alkalmából fotodokumentációs kiállítás nyílt tegnap Budapesten, a Csehszlovák Tájékoztatási Központban.

Száznál több kép örökíti meg a cseh és szlovák nép történelmének nagy eseményeit.

A kiállítást november 10-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

Több ivóvíz a lázbérci tározóból

Napi hatezer köbméterrel több vizet ad mostantól az Ózd—Putnok térségében lévő községeknek az upponyi völgyben kialakított lázbérci víztározó. Megnövelték a derítőmedence kapacitását, és egy új vezeték kiépítésével a derítő és a gyorsszűrő közötti teljesítményt is emelték. A eredetileg huszonnégyezer köbméter napi teljesítményre méretezett tisztítóberendezések így napi harmincezer köbméter ivóvizet szolgáltatnak. A tározó kapacitásának növelése lehetővé teszi, hogy jövőre már innen lássák el a Bélapátfalvi Cementművet is.

Halálos és súlyos balesetek

Vecsés belterületén Szántó Ferenc 33 éves műszerész, vecsési lakos személygépkocsijával az útpadkára hajtott és egy villanyoszlopnak ütközött. Szántó Ferenc — aki a vizsgálat szerint nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett — a helyszínen meghalt.

Vas megyében, Nemesböd külterületén Jáhny Györgyné 28 éves gyorsíró, szombathelyi lakos személygépkocsijával áttért az úttest bal oldalára és ott összeütközött a vele szemben haladó tehergépkocsival. A személygépkocsi kigyulladt és leégett. Jáhny Györgyné bentégett a kocsiban, utasait: Guzmics Józsefné 51 éves segédmunkás és Jáhny György 28 éves elektroműszerész, szombathelyi lakosokat az égő kocsiból kimentették és súlyos sérülésekkel szállították kórházba.

Veszprém megyében, Bakonyjákó külterületén Szalai Tamás 19 éves műszerész, pápai lakos motorkerékpárjával egy, az úttesten haladó szarvasmarhának, majd az útkorlátnak ütközött. Szalai Tamás kórházba szállítás után meghalt.

Debrecenben az építőipari vállalat Vágóhíd utcai telepén Zámbó Sándor 19 éves gépkocsivezető, hajdúböszörményi lakos tehergépkocsival tolatás közben elütötte Orbán Bálint 35 éves segédmunkás, debreceni lakost, aki kórházba szállítás után meghalt.

Kisvárdán, a KGM Öntödei Vállalat homokmű üzemében munka közben a homokkeverő gép őrlőkereke leszakadt és a közelben tartózkodó Németh István 50 éves csoportvezető, kisvárdai lakos fejéhez vágódott. Németh István a helyszínen meghalt.

Lakitelek külterületén egy személygépkocsi elütötte a kerékpárján haladó Szabó Ferencné 44 éves háztartásbeli, lakiteleki lakost, aki a helyszínen meghalt. A vizsgálat szerint a kerékpáros féktávolságon belül hajtott a személygépkocsi elé.

Engedély nélkül épült—lebontották

Sufnik, deszkakunyhók és hétvégi házak — a csepeli Kisdunasoron több mint 100 engedély nélkül felépített házacska áll. Közülük kettőt a hatóságok közbenjárásával csütörtökön lebontottak.

A kerületi tanács felszólította a rendelkezéseket figyelembe nem vevő vagy kijátszó tulajdonosokat, hogy bontsák le ezeket a házakat, mert a területen nemzetközi evezőspályát fognak kialakítani, s a munka már el is kezdődhetett volna, ha nem zavarja a sok deszkabódé, faház. A tanács többszöri felszólítás és jogerős bírság kiszabása után — mint ebben az esetben is — gyakran csak hatósági bontás elrendelésével tudja érvényesíteni a jogszabályokat. A jogerős bírságok száma napról napra nő, s úgy néz ki, sok esetben nem használnak sem a meggyőző érvek, a felszólítások, és a többszöri — összességében gyakran a 10 ezer forintot is meghaladó — bírságok kiszabása sem. Eddig mindössze 12 tulajdonos bontotta le engedély nélkül épített hétvégi házát, s a hatóságok immár második alkalommal voltak kénytelenek bontást elrendelni. Mint a csepeli tanácsnál hangsúlyozták: a jövőben is hasonló szigorral lépnek fel az engedély nélküli építők ellen.

A SZOCIALISTA ORSZÁGOK SZAKSZERVEZETI LAPJAINAK főszerkesztői tanácskoznak Ulánbátorban. Megvitatják a szakszervezeti sajtó szerepét a szocialista építésben, feladatait a jövőben. A konferencián nyolc szocialista ország főszerkesztői vesznek részt.

MAGYAR NÉPMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS nyílt csütörtökön a madridi Autonóm Egyetemen. A kiállítást Pedro Martinez Montavez, az egyetem rektora és Perczel László, a Magyar Népköztársaság madridi nagykövete nyitotta meg. A megnyitón jelen volt a spanyol fővárosban tartózkodó magyar oktatási és kulturális küldöttség.

CSEMPÉSZFIASKÓ. Spanyolországból Franciaországba 26 millió pesetát (380 ezer dollárt) próbált átcsempészni két fiatalember egy duplafalú üzemanyagtartályban. A gépkocsi két utasa bevallotta, hogy a pénzt Barcelonában kapta és Toulose-ban kellett volna egy bárban átadni. Értesülések szerint a pénzen fegyvereket akartak vásárolni.

AZ ARTEX Külkereskedelmi Vállalat teljes termékskáláját bemutató kiállítás nyílt Kuvaitban. A kiállítás a látogatók körében jó benyomást keltett. Az arab és az angol nyelvű sajtó fényképes riportokban és részletes ismertetőkben számolt be az eseményről.

VÁZLATLAPOK címmel a miskolci József Attila Könyvtár kamarakiállítási termében tárlat nyílt csütörtökön Lenkey Zoltán Munkácsy-díjas grafikusművész kiállításaiból.

TITOKZATOS ROBBANÁS történt szerdán egy lisszaboni külvárosi üzletközpontban. A robbanás megölt egy fiatalembert, súlyosan megsebesített négy személyt és megrongált 13 üzletet. A gyanú egy közelben gyakorlatozó ezred tüzérségére terelődött. Lehet, hogy aknavetőjével véletlenül az üzletközpontot találta el.

AZ AGRÁRTÖRTÉNETÍROK országos tudományos konferenciája tegnap kezdődött meg a hódmezővásárhelyi tanácsházán. A kétnapos tanácskozáson összegezik a magyar mezőgazdaság fejlődéséről eddig feltárt adatokat. Hódmezővásárhely múltjáról — a városi tanács megbízásából — monográfiát készítenek.

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMOK baráti körének tegnapi alakuló ülésén körvonalazták a baráti kör programját: tárlatvezetést és műemléki sétákat tartanak, megrendezik a baráti kör értékesebb gyűjteménnyel rendelkező tagjainak kiállításait, és tevékenységükről kiadványban is beszámolnak.

VLAGYIMIR DOBRIGYIN, a repülőgépmotorok főkonstruktőre 84 éves korában elhunyt Moszkvában. A szovjet mérnök irányításával kezdték meg az ANT—25 típusú repülőgépekhez szükséges motorok sériagyártását. Ez a gép repült 1937-ben Moszkvából az Északi-sarkon keresztül az Egyesült Államokba. A háború után Dobrigyin új típusú motorokat szerkesztett Andrej Tupoljev repülőgépei számára.

A PUSZTÍTÓ ÁRADÁSOK SORÁN több mint 45 ezer ember károsult Mexikó csendes-óceáni partvidékén. Az árvíz eddig százharminc négyzetkilométernyi területet öntött el.

FELÜLVIZSGÁLJÁK az árvízvédelmi védvonalakat Észak-Dunántúlon. A több hete tartó vizsgálat tegnap ért véget, és megállapították, hogy a gátak állapota jó. Az Észak-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság négyszáz kilométer hosszú gátrendszert tart karban. Jelenleg a Győrt átszelő folyók gátjait építik át.

KGST VÍZÜGYI SZIMPOZIONT tartottak Magdeburgban Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK és a Szovjetunió vízügyi tudományos intézményeinek szakemberei.

A VÁROSOK ÉS KÓRUSOK című barátságkoncertek sorozatában ma este 6 órakor a soproni Liszt Ferenc Pedagógus Énekkar szerepel Budapesten, a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában.

RÉV LAJOST, az OKISZ elnökét választotta alelnökévé az Ipari Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége szerdán, a római konferenciáján. Megbízatása egy évre szól.

A VÍGSZÍNHÁZ IGAZGATÓSÁGA közli, hogy ma este technikai okok miatt az Üvegcipő előadása elmarad. A kiadott jegyek december 6-ra érvényesek, vagy kívánságra legkésőbb november 11-ig a vásárlás helyén visszaválthatók.

LESZERELÉSI FÓRUMOT rendeztek tegnap a Csepel Autógyár Béke nevet viselő szocialista brigádjai a vállalat művelődési központjában. A mintegy 100 brigádtag kérdéseire az Országos Béketanács leszerelési szakbizottságának tagjai válaszoltak.

ORSZÁGOS PRÓZAMONDÓVERSENYT rendeztek tegnap Egerben. A versenyt a pedagógusképző intézmények Gárdonyi Géza emlékének szentelték, műveiből prózai szövegeket adtak elő. A főiskolák, egyetemek versenyzői közül Tóth Veronika, a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola magyar—ének szakos, másodéves hallgatója lett az első.

NÉGY ÁLARCOS BANDITA szerdán milánói lakása közelében elrabolta Vito Occhpinti 52 éves építési vállalkozót. A hazafelé tartó építészt az emberrablók feltartóztatták és egy autóba tuszkolták. Olaszországban az idén ez volt a harmincötödik emberrablás.

OROSZ FERENCET, a szófiai Magyar Intézet igazgatóját elbúcsúztatták a szófiai nagykövetségen rendezett fogadáson barátai és munkatársai. Szolgálati ideje lejártával visszatér hazánkba, utódja Jakab Róbert lesz.

ZENDÜLÉS TÖRT KI szerdán a spanyolországi Tarragona börtönében azt követően, hogy a börtönőrök frissen ásott alagutat fedeztek fel. Csaknem 150 rab emelt barikádokat bútorokból, tüzet gyújtottak, majd akadályozták a tűzoltók munkáját. A helyi rendőrség körbevette a börtön épületét és további erősítést hívtak Barcelonából.

AZ ORVOSETIKAI HELYZET alakulásáról számolt be az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének titkársága és az Országos Etikai Tanács csütörtöki ülésén.

A LIVERPOOLI KATEDRÁLISBAN, Anglia legnagyobb templomában, hálaadó istentiszteletet tartottak a katedrális építésének befejezése alkalmából. Alapkövét 1904-ben még VII. Edward király rakta le. A lassan épülő katedrálist 1940-ben német bomba súlyosan megrongálta, és utolsó mellékhajója csak most készült el.

A BÁCS-KISKUN MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG küldöttsége szerdán Újvidékre érkezett a Vajdasági Kommunista Szövetség tartományi bizottsága meghívására.

A LINZI FOLKLÓR EGYÜTTES csütörtökön Kőszegen vendégszerepelt. Az 50 tagú ének-, zene- és tánccsoport közös műsort adott a Jurisics-vár lovagtermében a Kőszeg néptáncegyüttessel.

AGYHÁRTYAGYULLADÁS. India azzal a kéréssel fordult az Egészségügyi Világszervezethez (WHO), hogy a legrövidebb időn belül szállítson oltóanyagot repülővel az ország egyes körzeteiben dúló fertőző agyhártyagyulladás leküzdésére. A járvány eddig 200 ember életét követelte Észak-Indiában.

DR. RUDOLF EBERLE, az NSZK Baden-Württemberg tartományának hazánkban tartózkodó gazdasági minisztere és az általa vezetett gazdasági küldöttség csütörtökön a Magyar Kereskedelmi Kamarában kerekasztal-megbeszélésen vett részt azoknak a magyar külkereskedelmi és ipari vállalatoknak a vezetőivel, amelyek leginkább érdekeltek a két fél kooperációjában.

A XI. PSZICHOTERÁPIAI HÉT VÉGÉT a Magyar Ideg- és Elmeorvosok Társasága pszichoterápiás munkacsoportja október 27. és 29. között Tatán rendezi, a tatai kórház ideg- és elmeosztályaával együtt.

DR. MERUK VILMOS elnökhelyettes vezetésével a Német Szövetségi Köztársaságba utazott a Kulturális Kapcsolatok Intézetének delegációja. A küldöttség tárgyalásokat folytat a DFG (Német Kutatási Társaság) és a KKI közötti szerződéses együttműködés kialakításának lehetőségeiről.

A 21. NEMZETKÖZI JAZZJAMBOREE megnyílt Varsóban. A fesztiválon 21 tagú küljöldi és öt lengyel együttes vesz részt. A központi rendezvényt követően a zenekarok bemutatkoznak a lengyel főváros és a vidék klubjaiban is.

A PROGRESZ 4. teherűrhajó a légkör magasabb rétegeibe érve elégett. Mint ismeretes, a teherűrhajók nem térnek vissza a Föld felszínére. Csütörtökön moszkvai idő szerint 19.28 órakor bekapcsolták a fékező hajtóművet a megadott ponton. Az űrhajó az óceán felett, távol a lakott területektől és a hajózási útvonalaktól megsemmisült az atmoszféra felső rétegeiben.

A KMP MEGALAKULÁSÁNAK 60. évfordulója tiszteletére rendezett kiállítás nyílt tegnap a kaposvári Palmiro Togliatti Könyvtárban. Eredeti dokumentumok, plakátok, fényképek, újságok adnak hírt a hatvan esztendővel ezelőtt lezajlott események Somogy megyei vonatkozásairól.

A VILÁG LEGNAGYOBB VÁROSA Mexikóváros lesz huszonöt éven belül. A mexikói főváros lakosainak száma el fogja érni a 32 milliót — olvasható a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) szerdán közzétett jelentésében. Ugyanakkor Sao Paulo lakossága eléri a 26 milliót.

A SZOVJET RESTAURÁTOROK munkáját kiállítás szemlélteti Washingtonban. A tárlat a régi építészeti emlékművek restaurálásával foglalkozik. A látogatók megismerkedhetnek neves szovjet városok lakóházainak, más épületeinek rekonstrukciós terveivel.

ORVOSNAPOKAT, országos egészségügyi ankétot nyitottak meg tegnap Dunaújvárosban. Egyebek közt arra hívták fel a figyelmet, hogy a szervi rendellenességek egyharmadánál a növekvő alkoholfogyasztás az elsődleges kiváltó ok.

KOBAJASI KEN-ICSIRO vezényelte tegnap a Magyar Néphadsereg Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett Művészegyüttesének szimfonikus zenekarát a Magyar Néphadsereg Művelődési Házában rendezett nagy sikerű hangversenyen.

A 25 MILLIOMODIK TONNA zsugorítvány elkészült a Borsodi Ércelőkészítő-műben. Az 1300 tonnás jubileumi szállítmányt az Ózdi Kohászati Üzemekbe továbbították.

NÉMET NEMZETISÉGI TÁJHÁZAT adtak át a Mecsek keleti végénél levő Ófalun. Szobáit a Janus Pannonius Múzeum rendezte be.

Kész a gázvezeték szovjet szakasza

Elkészült a *Szövetség* nemzetközi gázvezeték szovjet szakasza. A vezeték építői teljes egészében befejezték a gázkomplexum harmadik szakaszának szerelési munkálatait. Ez a vezeték évente 15 milliárd köbméter földgáz továbbítására alkalmas. A komplexum építésének befejezése alkalmából tegnap nagygyűlést tartottak Orenburgban.

Kitüntetés

William Jay Smith a PEN Clubban

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *William Jay Smith* amerikai költőnek, műfordítónak a XX. századi magyar líra fordítása terén végzett tevékenysége elismeréséül a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetést *Tóth Dezső* kulturális miniszterhelyettes tegnap adta át.

William Jay Smith tegnap délután a Magyar PEN Club tagjaival találkozott. *Boldizsár Iván* elnök üdvözlő szavait követően az amerikai vendég írói munkásságáról beszélt. Ezután a *Vajda Miklóssal* közösen szerkesztett *Modern magyar költészet* című angol nyelvű antológiából idézett, majd saját költeményeiből olvasott fel néhányat.

A djakartai delegáció tegnapi programja

A *Tjokropranolo* főpolgármester vezette djakartai delegációt csütörtökön fogadta *Stadinger István*, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese, és tájékoztatta őket a fővárosi közlekedésről és lakásépítésről. A delegáció megtekintette az újpalotai lakótelepet és a metrót, s megismerkedtek a fővárosi idegenforgalom szervezetével. A nap folyamán vendéglátóik kíséretében ellátogattak a Közterületfenntartó Vállalathoz, ahol *Hajdú György* vezérigazgató tájékoztatta őket a vállalat tevékenységéről, majd megtekintették a vállalat Ecseri úti telepét és tájékozódtak a szemétegetőmű építéséről. A vendégek este kulturális programon vettek részt.

Eltemették Hudek Istvánt

Tegnap a Farkasréti temetőben családtagjai, barátai, volt munkatársai mély részvéttel vettek végső búcsút *Hudek Istvántól*, a Magyar Távirati Iroda belföldi szerkesztőségének nyugalmazott vezetőjétől, a fiatal nemzedék nevelésében nagy érdemeket szerzett, a közéleti feladatokból mindig önzetlenül részt vállaló újságíró-szerkesztőtől.

HALÁLOZÁS

SZEMÁN JÁNOS, nyugalmazott tanácsi dolgozó, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1928 óta volt a párt tagja, 68 éves korában elhunyt. Búcsúztatása október 29-én délután 14.00 órakor lesz a derecskei köztemetőben — közli az MSZMP derecskei járási bizottsága.

Hűvös idő

A várható időjárás ma estig: felhőátvonulásokból elszórtan lesz zápor, a magasabb fekvésű helyeken hózápor is. Többfelé megélénkül az északi szél. A hőmérséklet kora délután 5—10 fok között alakul.

A Duna vízállása Budapestnél tegnap 220 centiméter volt.

Iraki gazdaság

Fékezés

Az olajár négyszeresére emelése jelentős mértékben felértékelte a 12 millió lakosú Irak nyersanyagkincseit. Ez teremtette meg a lehetőséget arra, hogy az ország *ambiciózus* fejlesztési tervet hirdessen meg, az 1976—80-as időszakra szóló elgondolások az ipar és mezőgazdaság termelésének dinamikus emelkedését irányozták elő.

Öt év alatt a nemzeti jövedelem 117 százalékkal nő, a kőolajtermelés megkétszereződik, míg a feldolgozóipar termelése több, mint *négyszeresére* emelkedik. A terv szerint tehát a kőolajszektor részesedése a megtermelt nemzeti jövedelemből relatíve csökken, az öt év alatti növekmény nagyobb része már e feldolgozóiparból származik. Javítani kívánják a lakosság életszínvonalát is, az egy főre jutó jövedelem 87 százalékkal *emelkedik*. Ugyancsak több, mint *kétszeresére bővül* a külkereskedelmi forgalom, jelezve, hogy az elgondolásokat csakis a nemzetközi munkamegosztásba való szorosabb bekapcsolódással lehet megvalósítani.

Az ötéves terv végrehajtásának anyagi fedezetét a kőolajtermelés és export jelentette. 1973-ban a nyersolaj exportjának értéke 555,3 millió iraki dinárt tett ki, tavalyra az érték ötszörösére, 2,8 milliárd dinárra emelkedett. (1 iraki dinár 3,38 USA dollárral egyenlő.) Mindez lehetőséget teremtett arra, hogy az ország importját 1973 után *több, mint 50 százalékkal növelhesse*. Mindazonáltal a gyors gazdasági fejlődés *nem volt mentes a nehézségektől*. Hasonlóan a többi olajexportőr országhoz, Irakban is problémát jelentett a kicsi szállítási-kikötői kapacitás. Ennek következtében az importált anyagok és berendezések *csak késedelemmel* juthattak el rendeltetési helyükre; nehézséget okozott a szakképzett munkaerő hiánya, a törvényszerűen megjelenő infláció. 1973—75. között a nagykereskedelmi árak 24 százalékkal emelkedtek, különösen nagy nyomás nehezedett az építőanyagok (például cement) áraira.

A fenti jelenségekkel 1973 után csaknem mindegyik közel-keleti olajexportőr ország találkozott és ezek hatására *módosították* gazdaságfejlesztési elképzeléseiket. A legtöbb érintett állam 1977—78-ban olyan döntéseket hozott, hogy lassítja a gazdasági növekedés ütemét, a beruházások megvalósítását és a behozatal fokozását az infrastruktúra által meghatározott lehetőségekhez igazítja. Mindez persze a külföldi eladók felé jelzett rendelésállományban is megmutatkozik. A korábban fantasztikusnak tűnő iparosítási programokat közzétevő országok most *visszafogják vásárlásaikat.*

E változások jól mutatkoztak meg Irak 1978-as költségvetésében is. Először is a megelőző évekhez képest a kiadások emelkedése csupán 17,6 százalékos, mely *elmarad* a korábbi időszakban természetesnek tartott 25 százalék feletti évi növekménytől. Látható azonban az új koncepció, a beruházási költségvetés kiadásainak elosztásából is. (Az ország költségvetése egy 4,7 milliárd iraki dinároS folyó, és egy 2,8 milliárd dinároS fejlesztési fejezetből áll.) 1977-hez képest a legnagyobb a növekmény *a tudományos kutatás és oktatás területén;* 1980-ig 50 ezer szakmunkást bocsájtanak majd ki a középfokú intézmények, melyekből a tervidőszakban 225-öt létesítenek. Ugyancsak a korábbinál jóval (28 százalékkal) több jut lakásépítésre és szolgáltatásokra, a fokozott figyelmet itt életszínvonalpolitikai-társadalompolitikai tényezők indokolják.

A felsorolásban a közlekedés és hírközlés kerül *harmadik helyre*, az ágazatnak juttatott összeg 25 százalékos emelkedését a megelőző évek tapasztalatai magyarázzák. A mezőgazdasági szektorban elsőbbséget a *talajjavítás* és öntözés élvez, de jelentős összegeket juttat az állam a baromfitenyésztésnek is. Fejlesztik az olajfeldolgozó ipart, acélgyártást, építőanyagipart és a villamos energia termelését.

A gazdaságpolitikai irányvonal *módosulása* természetesen a *külgazdasági kapcsolatokra is kihat*, a jelek szerint a korábbi évekhez viszonyítva a behozatal növekedési *üteme csökken.* Különösen nagy lesz előrejelzések szerint a mérséklődés a gépipari termékek szektorában, miközben az infrastruktúrális beruházásokhoz szükséges javak iránt (például közlekedési eszközök) a kereslet *emelkedni* fog. Valószínű, hogy a szűkülő piaci lehetőségekért a szállítók között *növekedni fog a verseny*, nyerni csakis jó minőségű áruval, versenyképes szállítási határidőkkel és árakkal lehet — s ez Magyarországra is vonatkozik, amely fontos szállítója Iraknak.

G. Gy.—Sz. P.

A komputer csak eszköz

Számítástechnika a mezőgazdaságban — Nélküle nem megy

„A mezőgazdasági vállalat vezetés és általában az irányítás egyik legnagyobb ellentmondása — a kialakult és gyors ütemben fejlődő korszerű termelési, technikai, technológiai bázis és — a vezetés kiszolgálására hivatott, viszonylag elmaradott információrendszer. Ez azt jelenti, hogy a termelési feltételek változását, sajnos, csak kisebb mértékben követte az ügyvitelszervezés és üzemszervezés fejlődése. Ezért ma egyre nagyobbnak tűnik az a különbség, amely a korszerű termelési rendszerek, a termelés biológiai és technikai feltételei és az üzemvezetés feltételei között fennállnak.

Legnagyobb termelői egységeink ma milliárdos termelőeszközökkel és termelési értékkel rendelkeznek. Ilyen termelési koncentrációnál a kézi technikára, illetve könyvelőautomatákra alapozott információellátás megoldhatatlan feladatok elé állítja a vezetést ..."

(Részletek dr. Kovács Imre mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes előadásából, amelyet a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásával foglalkozó, szeptember 13-án és 14-én megrendezett debreceni konferencián mondott el.)

Elszigetelten

De *hol is tart* ma e téren a mezőgazdaság? *Dr. Tóth József* egyetemi tanár, a Debreceni Agrártudományi Egyetem rektora, a Magyar Mezőgazdaság idei, 42. számában egyebek között ezt írja:

— Hosszú éveken át csak néhány kutató, egymástól függetlenül és elszigetelten foglalkozott a számítástechnika mezőgazdasági alkalmazásával... sok objektív és szubjektív akadállyal küzdve... Ma már néhány mezőgazdasági számítóközpont is üzemel hazánkban, s szélesedik a számítástechnika gyakorlati alkalmazása, a jövőt illetően mégsem megnyugtató a helyzet... jelenleg is egymástól függetlenül dolgoznak ki alrendszereket, amelyek így nem kompatibilisek (nem egyeztethetők) egymással, s nem illeszthetők össze komplex rendszerré.

— Ma még nem rendelkezünk olyan elfogadott, egységes elgondolással a mezőgazdasági irányítás és a vállalati vezetés számítógépes rendszerére..., amely alkalmas volna az automatizált irányítási rendszer kidolgozásának megszervezésére és koordinálására. Ilyen rendszer koncepciói csak nagy vonalakban vannak meg, a részletes rendszerterv kidolgozására csak akkor kerülhet sor, ha ennek személyi és tárgyi feltételei is megteremtődtek. Jelenleg ugyanis *nincs* olyan szerv vagy intézet, amely rendelkezne a szükséges feltételekkel...

Tóth professzor véleménye szerint már *hozzá lehetne kezdeni* a mezőgazdasági irányítás és a vállalati vezetés automatizálásának egységes rendszerű kidolgozásához. Az egyetem el is juttatott a közelmúltban egy koncepciójavaslatot a MÉM-hez. Ennek alapgondolata, hogy minden adatot *csak egyszer kellene számítógépi adathordozóra rögzíteni*, s a továbbiakban adathordozókon — lehetőleg automatikusan — jusson el minden szükséges helyre, a szükséges időben a megfelelő információ.

Kísérletek?

A gondok és lehetőségek felvázolása után érdemes az eddig elértekről, és az azokra alapozható konkrét tennivalókról is ejteni néhány szót. *Szikora Mihály*, a MÉM számítástechnikai alkalmazási bizottságának titkára:

— A mi számítóközpontunkban a mezőgazdaságnak a felső szintű vezetést szolgáló információsrendszere gyakorlatilag *már rendelkezésre áll.* Hét évre visszamenőleg vannak adataink, a mezőgazdasági üzemek egy-egy évre vonatkozó legfontosabb jellemzőit tartjuk nyilván a számí-

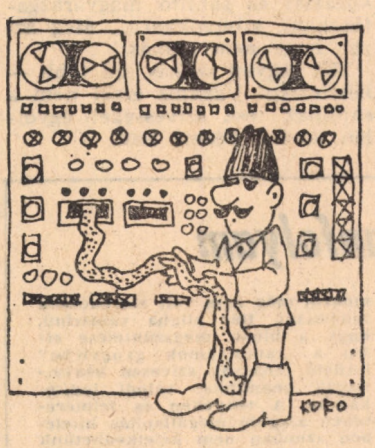

tógép segítségével. Vagyis a statisztikai, pénzügyi és tervinformációs adattár már működik. Erre alapozva, az egész országot, vagy egy-egy nagyobb területet felölelő, úgynevezett makroszintű elemzési módszer is rendelkezésünkre áll. Lehetőség van tehát az adattár és a számítógép segítségével néhány átfogó kérdés boncolgatására. Csupán egyetlen példát említek: nyomon követhető bizonyos, megfigyelt termékek költségalakulása. Ily módon készülnek központi döntéseket előkészítő tanulmányok, trendszámítások és így tovább. Egyebek mellett lehetőség van arra, hogy egy tervezett intézkedés *várható hatását előre jelezhessük*, illetve vizsgálni tudjuk azt, hogy a meghozott intézkedés vajon azt eredményezte-e, amit vártak tőle. Mindemellett van néhány, kifejezetten a tárca munkáját könnyítő adattár is, mint a nemzetközi kapcsolatok nyilvántartása vagy az ágazatra érvényes határozatok tára.

— *Mire használhatók az utóbbiak?*

— Hogy egy egészen szélsőséges példát mondjak: munkaügyi nyilvántartásunk 150 ezer ember adatait tartalmazza, s lehetőséget nyújt arra, hogy, ha mondjuk olyan kertészmérnökre van szükség, aki beszél spanyolul és éppen a szőlőhöz ért, nos, egy rövid program megírása és betáplálása után a gép pillanatok alatt „megmondja" az illető adatait.

— *A vállalatok, egy-egy mezőgazdasági üzem munkáját képesek-e segíteni, befolyásolni?*

— Elvileg és elsősorban nem operatív jelleggel, igen. Néhány gazdaságból reprezentatív jelleggel, az átlagosnál jóval több adatot kapunk. Ez lehetőséget ad egy-egy üzem munkájának elemzésére. Természetesen ezek nem használhatók az üzem mindennapos irányítására. Azt egy egységes és átfogó mezőgazdasági információs rendszer adhatja meg — majd. Illetve van néhány üzem, talán összesen húsz az országban, amelyek már alkalmaznak számítástechnikai eljárásokat.

— *Saját számítógéppel?*

— Nem. Csupán az agárdi és a bábolnai kombinátnak van gépe. A többiek bérmunkában dolgoztatnak, a Bács megyei állami gazdaságok például a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat kecskeméti számítóközpontjában, a többiek különböző intézeteknél.

— *Ezek kísérletek?*

— Kezdetben kísérleti jellegűek, de egyben működő rendszerek. Bábolnán például a baromfitenyésztési programra alkalmazzák, s használják. Inkább *mintarendszereknek* nevezném ezeket, amelyekre alapozva, a tanulságokat összegezve kell kidolgozni majd egy egységes eljárást, amelyet aztán széles körben elterjesztünk.

Két tábor

— *Menyire tudják befolyásolni, hogy a mezőgazdasági üzemek számítástechnikai próbálkozásai e mederben maradjanak?*

— Ami munka beleillik a központi koncepcióba, az kaphat állami támogatást. Ugyanakkor igyekszünk az, igaz, ma még csak nagy vonalakban vázolt koncepciót pontosabbá tenni és mind több mezőgazdasági szakemberrel megismertetni. Egyúttal arra törekszünk, hogy az agrárszakemberek szerezzék meg a számítástechnikai alapismereteket. Mindez elősegíti majd, hogy a számítástechnikát fokozatosan, egyre nagyobb körben alkalmazzák a mezőgazdasági üzemek.

— A számítástechnikához értők, ha a komplex információs rendszerről esik szó, elképzeléseiket illetően nagyjából *két táborra oszthatók.* Van aki azt vallja, hogy addig *nem szabad* hozzákezdeni, míg nincs részletes, kidolgozott elképzelés, azaz a teljes rendszer vázát kell előbb megalkotni, majd ebbe az egymással immár összeilleszthető (kompatibilis) alrendszereket. A másik tábor szerint ez *lehetetlen.* Vagyis, előbb a részeket kell kimunkálni, majd ezeket később „összedolgozni" egy egységes rendszerré. Ön inkább az utóbbira voksol?

— Annyiban igen, hogy egy, a teljes magyar mezőgazdaságot átfogó, az üzemi és a központi irányítás igényeinek megfelelő, vagy ahogy mondani szoktuk: a juhásztól a miniszterig mindenkit kiszolgáló, nagy rendszer egy csapásra történő létrehozása — meggyőződésem szerint — évtizedekig tartana. Addig várjunk? Szerintem erre *nem érünk rá.* Legyen egy egységes kereteket adó elképzelés, de közben legyenek *kisebb területekre szolgáló, kisebb feladatokat megoldó részrendszerek.* Vagyis, szerintem a két véglet között kell keresnünk a megoldást. Mert addig — az elképzelt idea megvalósulásáig *sem mondhatunk le* a részek nyújtotta gazdasági haszonról.

Trömböczky Péter

KGST-bizottsági tanácskozások

Az energiarendszer, a kőolaj- és gázipar fejlesztése

Szili Géza nehézipari miniszterhelyettes vezetésével hétfőn hazaérkezett a magyar küldöttség Moszkvából, ahol részt vett a KGST *villamos energia állandó bizottsága* 53. ülésén. Az ülésen megvitattak több javaslatot a KGST-tagországok egyesített villamosenergia-rendszereinek távlati fejlesztéséről. Egyebek között egyeztették egy újabb 750 kilovoltos távvezeték közös létesítésére kidolgozott előterjesztést; Magyarország ebben az együttműködésben is érdekelt.

Zsengellér István nehézipari miniszterhelyettes vezetésével hazaérkezett a magyar delegáció a szovjetunióbeli Nyizsnye-Kamszkból, a KGST *kőolaj- és gázipari állandó bizottságának* 49. üléséről. Az ülésen intézkedéseket dolgoztak ki és fogadtak el a szocialista gazdasági integráció fejlesztését célzó *komplex program* alapján — a kőolaj- és földgázenergia-fűtőanyagok és a nyersanyagok biztosításának 1990-ig terjedő feladatairól.

Új gépipari technológiák

A ritkán ismétlődő, vagy kis sorozatnagyságú műveletek elvégzéséhez fölösleges saját berendezéseket *vásárolni*, mert a különféle célszerszámok, kisgépek *kölcsönzése* csökkenti a költségeket — állapították meg a Székesfehérváron hétfőn megnyílt, *Új technológiák a gyakorlatban* című országos kiállítás szakmai bemutatóján.

A Szerszám- és Kisgépértékesítő Vállalat az elmúlt 13 év alatt a legkorszerűbb külföldi eljárások és berendezések felhasználásával országosan kialakította *szaktanácsadó és kisgépkölcsönző hálózatát.* A megtekinthető hidraulikus és pneumatikus technológiák, kisgépek és célszerszámok alkalmazásával az Ikarus-gyárban például csaknem *megkétszerezték* az alaktrészgyártás termelékenységét, s nagyrészt a korszerű alkatrészgyártásnak köszönhető, hogy 1973 óta 800 óráról 520 órára csökkentették egy autóbusz gyártási idejét.

HORIZONT

Lengyel áruk Jugoszláviában

Az idei jugoszláv—lengyel külkereskedelmi áruforgalom értéke eléri az 515 millió dollárt, vagyis körülbelül *10 százalékkal nagyobb lesz* az elmúlt évinél — írja a Borba. Ez az eredmény mégsem kielégítő, mert eredetileg mintegy 650 milliós dolláros forgalom lebonyolítását tervezték. A lap szerint különösen aggasztó a forgalomban a *jugoszláv deficit*, amely várhatóan 30 millió dollár lesz. Mindez abból adódik, hogy a jugoszláv vállalatok 40—50 millió dollár értékűvel több nyersanyagot, gépet és berendezést vásárolnak Lengyelországban, mint amennyit ott eladnak.

Japán kölcsön Brazíliának

Japán 700 millió dolláros kölcsönt nyújt Brazíliának az úgynevezett *Tiburao*-program megvalósítására, amely az ország gazdaságilag fejletlenebb középső területén tervezi egy hatalmas acélipari komplexum felépítését. Ez lesz a *legnagyobb* japán kölcsön, amit Brazília eddig kapott.

A román üzlethálózat bővítése

Romániában jelentős erőfeszítéseket tesznek az ország üzlethálózatának fejlesztésére. A jelenlegi ötéves terv első három évében több mint kétezer új üzlethelyiséget építettek fel, melyeknek alapterülete eléri a 720 ezer négyzetmétert.

A tájékoztatás képessége

Rangos külföldi vendégek érkeztek a tanácshoz. Már az érkezés ténye is szélesebb körű érdeklődésre tartott volna számot, ám a tanács vezetői mindenekelőtt *a fogadtatás külsőségeivel* voltak elfoglalva. A sajtó későbbi „okvetetlen kíváncsiskodása" ellenébe két érvet szegeztek:

1. Az ilyen jellegű látogatás általában *vezetői szintű* feladat; a találkozás, a beszélgetés csakis az arra illetékesek dolgakötelessége, s ezt *nem szokás nagydobra verni.*

2. A tanács vezetőit elsősorban *nem azért állították posztjukra, hogy nyilatkozgassanak,* különben pedig nincs is erre *alkalmas* személy a vezetésben...

Afelett ezúttal nem nyitunk vitát, vajon *mi kívánkozik a szélesebb közvélemény* elé, s mi nem; mardjunk csupán a tájékoztatás *készsége és képessége* mellett. Ezt az ellenérvet ugyanis szívesen elhisszük: valóban keveseknek adatott meg a tanácsi vezetők közül, hogy *tömören, nyiltan, érthetően és hasznosan nyilatkozzanak* sajtónak, rádiónak, televíziónak. Pedig ez nem utolsó dolog! Gondoljuk csak meg, hogy az arra *valóban érdemes alkalmakkor milyen erkölcsi többletet* jelenthet tanácstestületnek, településnek, állampolgárnak egyaránt, ha egy-egy vezető *hitelesen* tud beszélni például a településfejlesztésről; egy szenvedélyes testületi vitáról; a szakigazgatás korszerűsítéséről; a hivatali közérzetről, a tanács tömegkapcsolatairól, vagy éppen arról, kik, honnan és miért jöttek látogatóba hozzájuk. A tájékoztatás képessége tehát távolról sem lebecsülendő erény. Ehelyett gyakran *arisztokratikus pózzal* találjuk szembe magunkat, *elzárkózással* és sántító magyarázgatásokkal, kibúvókkal... Meg azzal, hogy *nem szokás.*

Hát legyen szokás, mi több — *kötelesség!* Ugyanis ezzel nem a sajtónak tesz szívességet egyetlen tanácsi vezető sem.

Gyógyírtanfolyam

Fórumunk hasábjain nagyon gyakran írunk tanfolyamokról, szakmai előadássorozatokról, a továbbképzés országos, vagy helyi formáiról, s szinte kivétel nélkül azért, mert hisszük: ma már a tanácsszervezet egyetlen szakterületén sem mondhatunk le az ismeretanyag állandó gyarapításáról.

Nem csoda hát, ha eddig eszünkbe sem jutott, hogy akadhatnak tanfolyamok, amelyeket talán még sem kellene feltétlenül dicsérnünk... Őszintén szólva a kétely ezúttal sem bennünk ébredt fel; magunk is érdeklődéssel olvastuk a Tanácsi Hivatal szakemberének minapi cikkét, s abban a következő megállapítást:

„Érdemes felülvizsgálni azt a meghökkentő gyakorlatot, miszerint, ha egy-egy szakterületen sorozatos hibákat tár fel az ellenőrzés, azok megszüntetésének legfőbb orvossága — vélik sokfelé — a több hetes bentlakásos szakmai tanfolyam..."

Erre eddig valóban nem gondoltunk, vagy legalábbis ilyen indítékkal meghirdetett tanfolyamokról még nem volt szerencsénk tudósítani. Bár aligha valószínű, hogy a hibák megszüntetése ellen a „tanfolyamok gyógyírját" hirdető tanácsok szívesen beavatnának bennünket valódi indítékaikba. A tényeken és felméréseken alapuló megállapítás hitelében azonban nem kételkedhetünk — az így össze-összeverbuvált előadássorozatok eredményességében azonban feltétlenül. A tényfeltáró ellenőrzésekre ugyanis sokféleképpen lehet válaszolni. Például a hibák vállalásával; önkritikus elemzéssel; a tanulságok összegzésével; a munkaszervezet rugalmas átalakításával; végső esetben az indokolt személyi következtetések levonásával, a hozzáértés erősítésével — s ez a felsorolás még korántsem teljes.

De bentlakásos tanfolyamok sorozatával!?...

Bár, ki tudja? Megeshet, hogy amíg a kevésbé hozzáértő szakemberek „bent laknak", az már önmagában is elegendő ahhoz, hogy távollétükben a dolgok jobbra forduljanak. Lehet, hogy mégis van ráció ebben a továbbképzési formában?...

A Tanácsi Hivatalban hallottuk

A szabálysértésekről

Bíróságaink rengeteg csip-csup üggyel, „tyúkperrel" foglalkoznak még ma is, ami jelentősen növeli munkaterheiket. Hogyan lehetne ezen segíteni? Az új *Büntető Törvénykönyvtervezet* megkísérli a szabálysértések és bűncselekmények pontosabb, részletesebb *elhatárolását.* A Igazságügyi Minisztérium — a törvénytervezet is ezt tükrözi —, egyes bűncselekményi tényállásokat, nem utolsósorban a bíróságok tehermentesítése végett *szabálysértéssé* kíván nyilváníttatni.

A javasolt elképzelések megvalósítása esetén számottevően bővülne a tanácsi szabálysértési szervek hatáskörc. A nagyszámú, ma még a bíróságokhoz tartozó ügy intézése azonban később munkaerőgondokat jelenthet az amúgy is létszámhiánnyal küszködő szabálysértési hatóságoknál. A szabálysértéssé váló tényállások egy részének elbírálása ugyanis a jelenlegi ügyintézésnél munkaigényesebb, általában alaposabb felderítést, szakszerűbb előkészítést és döntést igényel. A becslések szerint évi mintegy 18—20 ezer, korábban bűncselekménynek minősülő cselekmény kerülne át tanácsi hatáskörbe. A tanácsi igazgatási, szabálysértési hatóságok közül különösen a városiaknál emelkedne meg — átlagosan 150—200 aktacsomóval —, az elintézésre váró ügyek száma. Ez a körülmény mindenképpen indokolttá teszi a szabálysértési hatóságok létszámbeli megerősítését.

Érdemes áttekinteni — a teljesség igénye nélkül —, hogy a tervezet szerint —, általában milyen jellegű bűncselekmények kerülnek a jövőben tanácsi hatáskörbe? Egy részük igen *ritkán* fordul elő; ilyen például, amikor a nyomda a lapon nem tünteti fel az impresszumot. Ám akadnak ennél sokkal gyakoribb — és persze, gyakorlatiasabb —, ügyek is. Jogászkörökben régóta folynak viták arról, hogy az 500 forintos értékhatárt el nem érő, de ehhez közeli összegű lopás miért von maga után jószerivel súlyosabb *szabálysértési* büntetést, mint az 500 forintot meghaladó — néha éppen csak meghaladó —, értékben elkövetett bűncselekmény. Ez utóbbi tettesek könnyen „kicsúszik" a *túlterhelt bíróságok* igazságszolgáltatása alól, sőt, rendszerint már a nyomozati szakaszban befejeződik az eljárás, hiszen az úgyis csak „jelentéktelen ügy"... A tervezet ezért *felemeli a szabálysértési értékhatárt ezer forintra,* s a tulajdon elleni szabálysértések eddig az összegig kerülnek tanácsi hatáskörbe.

Ugyanez lesz a helyzet a magánlaksértés és a becsületsértés enyhébb eseteiben is. A tettleges becsületsértés azonban továbbra is bűncselekmény marad.

A döntésre váró szabálysértési ügyek száma tehát mindenképpen *növekedni* fog, de a létszámgondok enyhítésével, továbbá a tanácsi apparátus feszültségének elmélyítésével meg lehet azokat oldani. Ugyanakkor megkezdődött *a szabálysértési kódex rendelkezéseinek a felülvizsgálása* is, és azokat összhangba hozzák az általános államigazgatási eljárással. Ezek az egyszerűsítési törekvések előbb-utóbb bizonyára hozzájárulnak majd ahhoz, hogy a fülemileperek a jövőben *a szabálysértési hatóságokat se terheljék meg* túlságosan.

T. G. M.

A tanácsi fejlesztési tervek összeállítása előtt

Mire vállalkozzunk 1979-ben?

Fórumunk hasábjain az elmúlt hetekben részletesen írtunk a jövő évi költségvetés összeállításával kapcsolatos feladatokról. Ezúttal *a fejlesztési tervek elkészítéséhez* kívánunk segítséget nyújtani.

A helyi tanácsok következő évi terveinek kialakítását *minden év októberében megelőzi* a fővárosi és a megyei tanácsok, valamint az Országos Tervhivatal képviselői között folytatandó átfogó egyeztető tárgyalás. Az idei megbeszéléssorozat a múlt héten fejeződött be. Egyik alapvető célja az volt, hogy — a jogos igények és szükségletek csorbítása nélkül — *a tanácsok is járuljanak hozzá a népgazdasági egyensúly javításának* hosszabb időre szóló, felelősségteljes programjához. A tervegyeztető tárgyalások másik fontos jellemzőjét így fogalmazhatjuk meg: a hatodik ötéves terv jó előkészítésével — vagyis *az átmenet feltételeinek* kialakításával — teremtsük meg a tanácsi fejlesztések *folyamatosságának* lehetőségét.

Csaknem három esztendő eredményeinek, adatainak ismeretében immár megállapítható, hogy a tanácsok — a főváros kivételével — *a fejlesztésre tervezett pénzt felhasználták, a legfontosabb célokat szolgáló létesítményeket pedig felépítették.* Mindez annak tulajdonítható, hogy jobbára sikerült pótolni a beruházások előkészítésének korábbi elmaradásait, ugyanakkor gyorsult a kivitelezés üteme is. Tény azonban, hogy az építési kapacitáshiány számos területen még mindig érezteti hatását, mértéke azonban némileg *csökkent.* Ez utóbbihoz hozzájárult a *jobb szervezés,* a feladatok megfontoltabb *rangsorolása,* az építőipari kapacitás területi *átcsoportosítása,* valamint a helyi építőipar öntevékeny fejlesztése.

Leltár – ágazatonként

Ágazatonként vizsgálva a terveljesítést, kiemelkedő eredménynek tekinthető *a célcsoportos és magánerős telepszerű, többszintes lakások megépítése.* Ez elsősorban a kivitelezői teljesítőképesség növekedésével van összefüggésben, de figyelmet érdemelnek a lakásépítés költségeinek stabilizálására irányuló törekvések is. Sajnos, ugyanez nem vonatkoztatható a kapcsolódó beruházásokra. Több megyében, valamint néhány nagyvárosban még ma is jelentős gondokat okoz az, hogy a telepszerű, többszintes lakásépítési program keretében a *lakásokkal egy időben nem épülnek meg a szükséges közművek,* gyermekintézmények, üzletek stb. A korszerűbb építési technológia terjedése azonban remélhetően kedvező változásokat hoz e tekintetben is.

A *kulturális ágazat* intézményeinek fejlesztése — a diákotthonok, a szakmunkásképzést szolgáló tantermek, valamint a műhelytermek kivételével — tervszerűen halad. Ez a megállapítás mindenekelőtt az óvodai helyek gyarapítására, valamint az általános iskolai tantermek építési ütemére vonatkozik. Az eredmények mellett ugyanakkor a fogyatékosságokról is beszélnünk kell. Jelentős gondokat okoz az újabban alkalmazott technológia következtében fellépő *ár- és költségnövekedés;* emiatt sok helyütt elhagyják a tornatermeket, a napközis termeket stb. Ebből fakad aztán az is, hogy az általános iskolai hálózat fejlesztésében *nem az új* építkezések, hanem a bővítések kerülnek előtérbe.

Ami a *közműveket* illeti: a vízhálózat és a víztermelő kapacitások növelése a tervnek megfelelően halad, s megközelíti a tervezettet a csatornahálózat építése is. Ugyanakkor jó néhány nagyvárosunkban most már valóban *súlyos a lemaradás a mechanikai és biológiai szennyvíztisztító művek* építésében. Főleg azért, mert *hiányos* az előkészítés, a kivitelező vállalatok *felkészületlenek,* s a költségeket illetően is meglehetősen *nagy a bizonytalanság.*

Az *egészségügyi ágazatban* viszonylag kedvező az összkép. Jóllehet, a középtávú terv teljesítése meglehetősen nagy és összetett feladatot jelent, ezen belül mégis *a kórházi ágyak számának gyarapítása* a legfontosabb. Vagyis az, hogy a tervciklusra előirányzott kórházakat *1980. december 31-ig a gyógyítás szolgálatába állítsuk.* E rendkívül fontos feladatok teljesítéséhez az érdekelt tanácsok központi segítséget is kaptak.

Ami irányadó

E vázlatos áttekintés után lássuk *a jövő esztendő* legfontosabb feladatait, bár meg kell jegyezni, hogy azok megannyi szakterületen a tervciklus záró esztendejét is érintik. A jövő évi terv összeállítása tehát jelentős mértékben meghatározhatja *az egész tervciklus végrehajtásának sikerét.* Hadd szögezzük le: a középtávú tervidőszak hátralevő két esztendejére is *a Minisztertanács 1976-ban hozott határozata az irányadó.* Ennek alapján a tanácsok figyelmét mindenekelőtt a következőkre kell felhívni:

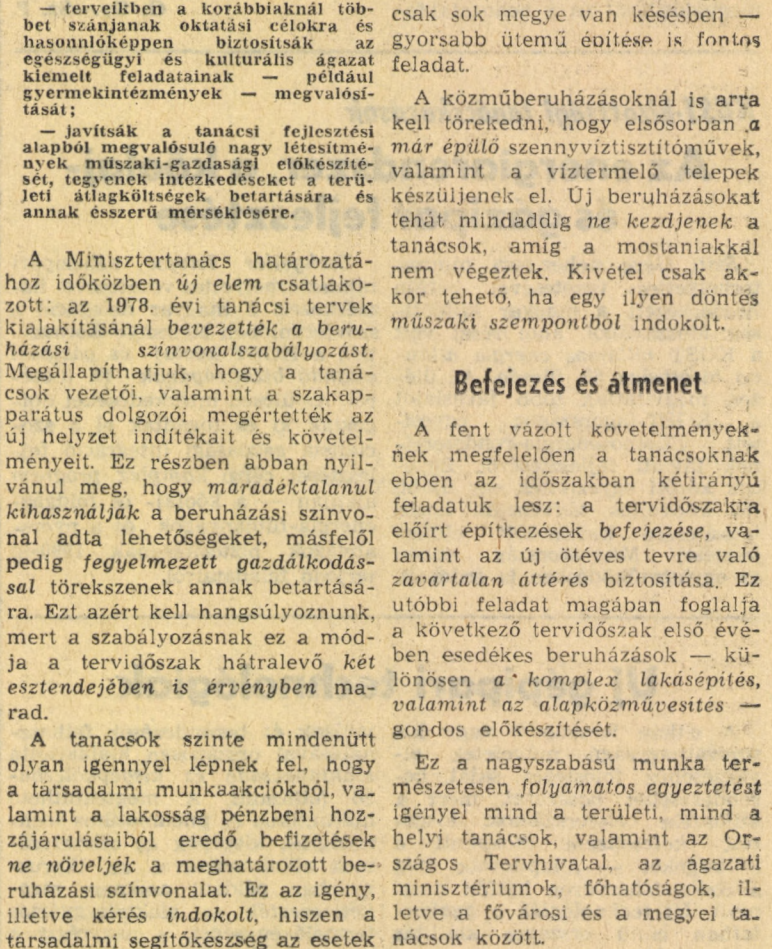

— kizárólag olyan fejlesztéseket irányozzanak elő, amelyek megvalósításához megfelelő anyagi eszközök állnak rendelkezésükre, egyben képezzenek megfelelő összegű tartalékot és biztosítsák a hatodik ötéves tervidőszakra való folyamatos átmenet feltételeit;

— terveikben a korábbiaknál többet szánjanak oktatási célokra és hasonnlóképpen biztosítsák az egészségügyi és kulturális ágazat kiemelt feladatainak — például gyermekintézmények — megvalósítását;

— javítsák a tanácsi fejlesztési alapból megvalósuló nagy létesítmények műszaki-gazdasági előkészítését, tegyenek intézkedéseket a területi átlagköltségek betartására és annak ésszerű mérséklésére.

A Minisztertanács határozatához időközben *új elem* csatlakozott: az 1978. évi tanácsi tervek kialakításánál *bevezették a beruházási színvonalszabályozást.* Megállapíthatjuk, hogy a tanácsok vezetői, valamint a szakapparátus dolgozói megértették az új helyzet indítékait és követelményeit. Ez részben abban nyilvánul meg, hogy *maradéktalanul kihasználják* a beruházási színvonal adta lehetőségeket, másfelől pedig *fegyelmezett gazdálkodással* törekszenek annak betartására. Ezt azért kell hangsúlyoznunk, mert a szabályozásnak ez a módja a tervidőszak hátralevő *két esztendejében is érvényben* marad.

A tanácsok szinte mindenütt olyan igénnyel lépnek fel, hogy a társadalmi munkaakciókból, valamint a lakosság pénzbeni hozzájárulásaiból eredő befizetések *ne növeljék* a meghatározott beruházási színvonalat. Ez az igény, illetve kérés *indokolt,* hiszen a társadalmi segítőkészség az esetek túlnyomó többségében a gyermekintézmény-hálózat bővítésére, fejlesztésére, gazdagítására irányul. Az Országos Tervhivatal *már vizsgálja* a kérés teljesítésének lehetőségeit.

A tanácsok célja tehát nem lehet más, mint az ötödik ötéves terv maradéktalan teljesítése. Ennek jegyében foglaljuk össze a legfontosabb feladatokat.

Körültekintően gondoskodni kell a *lakásépítési program komplex* megvalósításáról, vagyis a következő években a lakásokkal *egy időben* kell átadni a kapcsolódó létesítményeket. Ez ma már *valóságos* követelmény, hiszen több területen olyan új technológiák (vázszerkezetek) állnak a tanácsok rendelkezésére, amelyek segítségével *meggyorsítható* a kivitelezés. Ennek ellenére több megyében indokolt *felülvizsgálni* a célcsoportos és magánerős telepszerű, többszintes lakásépítések belső arányát, s azt *az előbbi javára* módosítani.

Fokozni kell *az általános iskolai tantermek építésének* ütemét. Ez már azért is fontos, mert több megyében a középtávú tervidőszak *utolsó két esztendejére hagyták* a tanteremépítés zömét. Ez a cél mindenekelőtt *az előkészítés* meggyorsításával, az építőipari teljesítőképesség *ésszerű összpontosításával* érhető el. A *szakmunkásképzés* céljait szolgáló intézmények — ebben ugyancsak sok megye van késésben — gyorsabb ütemű építése is fontos feladat.

A közműberuházásoknál is arra kell törekedni, hogy elsősorban *a már épülő* szennyvíztisztítóművek, valamint a víztermelő telepek készüljenek el. Új beruházásokat tehát mindaddig *ne kezdjenek* a tanácsok, amíg a mostaniakkal nem végeztek. Kivétel csak akkor tehető, ha egy ilyen döntés *műszaki szempontból* indokolt.

Befejezés és átmenet

A fent vázolt követelményeknek megfelelően a tanácsoknak ebben az időszakban kétirányú feladatuk lesz: a tervidőszakra előírt építkezések *befejezése,* valamint az új ötéves tevre való *zavartalan áttérés* biztosítása. Ez utóbbi feladat magában foglalja a következő tervidőszak első évében esedékes beruházások — különösen *a komplex lakásépítés, valamint az alapközművesítés* — gondos előkészítését.

Ez a nagyszabású munka természetesen *folyamatos egyeztetést* igényel mind a területi, mind a helyi tanácsok, valamint az Országos Tervhivatal, az ágazati minisztériumok, főhatóságok, illetve a fővárosi és a megyei tanácsok között.

Dr. Pusztai Ferenc,
a Tanácsi Hivatal
főosztályvezető-helyettese

Szovjet mezőgazdaság

A plénum tanulságai

A Szovjetunió jelenlegi agrárpolitikáját 1965 óta számíthatjuk. Az akkor elfogadott határozatok hosszabb távon történő megvalósulásáról, valamint a további feladatok kijelöléséről tanácskozott idén nyáron az SZKP Központi Bizottságának plénuma. A mezőgazdaság — amely a nemzeti jövedelem egynegyedét teremti elő — fejlesztése a szovjet népgazdaság egyik központi feladata, s a tennivalók sokoldalú megvilágítása ugyancsak *fontos helyet* foglal el a szovjet gazdasági szaksajtóban.

Sikeres előrelépés

Az ország mintegy 22,4 millió négyzetkilométeres területének mindössze egyharmadát képezi a mezőgazdasági talaj, s csupán tizedrészét szántóföld. Ugyanakkor a 225 millió hektárnyi szántóföldnek több mint fele olyan övezetekben fekszik, ahol az átlagos évi csapadék *nem éri el a 300 millimétert*. Ilyen természeti körülmények között kell a szovjet mezőgazdaságnak, az állattenyésztést is beleértve, évről évre *nagyobb eredményeket*, jobb minőséget elérnie.

Az 1965 óta eltelt időszakról készített számvetés jelentős eredményekről tanúskodik. Akkor a beruházások 20 százalékát fordították a mezőgazdaság fejlesztésére, napjainkban ez a részarány eléri a 27 százalékot. Ma *háromszor annyi műtrágyát használnak fel, mint 13 évvel korábban*, a javított és öntözött termőterület *kétszeresére* növekedett. Hatalmas fejlődésen ment keresztül a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisa is. Az eredmények egyértelműen igazolják az 1965-ben elhatározott programok — a mezőgazdaság átfogó iparosítása, valamint műszaki ellátottságának javítása — helyességét.

Lényegében az elmúlt 13 esztendő alatt szerveztek meg olyan specializált ágazatokat, mint a vízgazdálkodás és a talajjavítás, az állattenyésztési és takarmányozási gépipar, a mezőgazdasági építés stb. Többek között ezeknek az ágazatoknak is köszönhető, hogy tavaly a mezőgazdaságban a munkatermelékenység növekedése egy dolgozóra számítva 1965-höz képest *169 százalék volt*. Ugyancsak a sokirányú fejlesztés eredménye, hogy míg az évi átlagos gabonatermelés 1961—65-ben 130, 1971 és 1977 között viszont már *190 millió tonna volt*. Több mint *40 százalékkal növekedett* 13 év alatt az állatállomány. A mezőgazdasági termelésben bekövetkezett jelentős növekedés lehetővé tette az élelmiszer-fogyasztás nagymérvű emelkedését is.

A feladatok

A szovjet mezőgazdaságról készült számvetés azonban nemcsak az eredményeket, hanem a gondokat is bemutatja. A júliusi pártplénum rámutatott, hogy *„a mezőgazdaság általános fejlettségi színvonala még nem felel meg a társadalom gyorsan növekvő szükségleteinek. Energikus erőfeszítéseket igényel a mezőgazdaság anyagi-műszaki bázisának további megerősítése, a termelés szervezettségének javítása és hatékonyságának növelése"*. Szó volt arról is, hogy bár az állattenyésztás jelentős eredményeket ért el, még elmarad a kívánt színvonaltól, különösen a hústermelésben. Ez a problémakör — emeli ki a plénum határozata — főleg arra vezethető vissza, hogy a takarmánytermelésben *nem volt kielégítő* a fejlődés. Gondok jelentkeztek a mezőgazdaságnak szállított gépek és berendezések minőségével kapcsolatban is, elhúzódott a mezőgazdasági építési beruházások egy része, s nem volt eléggé intenzív a műtrágya-felhasználás sem. E hibák kiküszöbölésére meghozták a szükséges intézkedéseket.

Az elemzés rámutatott, hogy a jelenlegi ötéves terv első két évének tervét — sem a mezőgazdaság bruttó termelésének teljes nagyságát, sem az egyes termékfajtákat tekintve — lényegében *nem* teljesítették. A tervidőszak hátralevő esztendőiben kell ezeket a lemaradásokat *behozni*. A mezőgazdaság stratégiája most az, hogy a népgazdaság olyan fejlett szektorává alakuljon át, amely képes *megbízhatóan kielégíteni az ország szükségleteit*. A plénum szükségesnek tartja, hogy a tizenegyedik ötéves tervidőszakban — tehát 1981 és 1985 között — az évi átlagos gabonatermés *érje el* a 238—243 millió tonnát. (A jelenlegi ötéves terv előirányzata évi 215—220 millió tonna.) 1985-ig a hústermelést 19,5 millió tonnára kell emelni, s növelni kell a tej, a tojás, a gyapjú, a zöldségek, a cukorrépa, a gyapot és más termékek termelését is.

Mindezek a célok *megkövetelik a beruházások megfelelő növekedését*, a komplex gépesítést, a mezőgazdasági gépgyártás, a műtrágya- és növényvédőszer-gyártás fejlesztését.

Jó úton

Továbbra is fontos szerep vár a *háztáji* gazdaságokra a Szovjetunióban. Ennek jelentőségét jól mutatja, hogy 1976-ban a mezőgazdaság egész termelésének 25 százalékát adták. Ezen belül a burgonyatermés 62, a gyümölcstermés 42, a tejtermelés 30, a hústermelés 31, a zöldségtermelés 27 százaléka származott a háztáji gazdaságokból.

Az időnként jelentkező nehézségek ellenére a Szovjetunió agrárpolitikájának megvalósítása *jó úton halad*. A termelés a jelenlegi időszakban nagyméretű szervezési és minőségi változások *küszöbén áll*. Az agráripari integráció és az ipari módszerek széles körű megvalósítása, illetve elterjesztése az egész mezőgazdaságban hozzájárul majd, hogy a korszerű technika segítségével teljes mértékben feltárják a termőföld gazdagságát, valamint az állattenyésztésben rejlő további lehetőségeket.

G. Gy.—Sz. P.

Egy klub ígérete

A magyar—japán forgalom elmarad a lehetőségek mögött — Valami elkezdődött

— Úgy tudom, korábban tárgyaltak a Videoton és a japán vállalatok közötti kooperációkról, illetve az együttműködés egyéb formáiról. Hol tartanak ezek a megbeszélések, mikorra várható eredmény? — A kérdést az egyik újságíró tette fel a Magyar Kereskedelmi Kamara székházában néhány napja, a tokiói japán—magyar és a budapesti magyar—japán gazdasági klub közös elnökségi ülését követő sajtótájékoztatón.

Shinzo Ohya, a japán—magyar gazdasági klub negyventagú küldöttségének vezetője, a Teijin vegyiszál- és textilkonszern elnöke néhány szót váltott a tolmáccsal, aki csakhamar az újságírók felé fordult:

— Elnézést kérek, milyen cég ez a Videoton? Úgy értem, mivel foglalkozik?

A válasz elgondolkoztató — ám korántsem azért, mintha tájékozatlanságot tételeznénk fel a japán üzletemberről. Egészen biztos, hogy a küldöttség budapesti tartózkodása alatt mindent megkérdezett, ami érdekelte és mindent mégnézett, amit megmutattak a vendéglátók. A Toshiba és a Mitsubishi hazájából jött vendégnek semmiképp sem róható fel, ha nem ismeri a Videotont. A két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésével foglalkozó magyar szakemberek viszont *meggyőződhettek róla, hol tartanak a magyar ipar megismertetésében.*

A megismerés kezdetén

A *kölcsönös megismertetés* a két szervezet, a magyar—japán és a japán—magyar gazdasági klub egyik fő feladata. A nemzetközi üzleti kapcsolatok kiépítésének régóta bevált és eredményes módja Japánban az effajta, társasági jellegű együttműködés. A két klubot a Magyar Kereskedelmi Kamara és a japán SOTOBO — a Szovjetunióval és az európai szocialista országokkal való kereskedelem *fejlesztésére* alakult társaság — alakította meg hat évvel ezelőtt. A cél a Japán és Magyarország közötti kereskedelmi kapcsolatok *bővítése* volt, minden lehetséges módszerrel. Ezekben az években azért is fontos volt a klubok együttműködése, mert a kereskedelmi és hajózási egyezmény aláírásáig — 1975-ig — ez volt az egyetlen hivatalos gazdasági kötelék a két ország között. A magyar—japán kereskedelmi klub állandó kapcsolatban áll több nagy japán üzletházzal és olyan jelentős intézménnyel, mint a JETRO — japán külkereskedelmi szervezet — és a MITI — japán munka- és iparügyi minisztérium.

Magyar passzívum

A nagy földrajzi távolság, a kereskedelmi kapcsolatok hagyományainak *hiánya* ismert tények — mellettük igen jó eredménynek tűnhet a forgalom gyors növekedése. A klubalapítás évétől napjainkig a forgalom csaknem megnégyszereződött. *A magyar passzívum legalább ilyen ütemben emelkedett.* Az adatok önmagukért beszélnek: 1977-ben 65 millió dollár értékű árut importáltunk a távol-keleti országból — *tízmilliós exportunkkal szemben...* Okkal nyilatkozta *Dienes Béla*, az Egyesült Izzó vezérigazgatója, a magyar—japán gazdasági klub elnöke az előző közös elnökségi ülésen: „Munkánk elemzése mellett szó sem lehet arról, hogy elégedettek legyünk. A kereskedelmi forgalom méltatlanul alacsony lehetőségeinkhez képest."

Hogy nagyok a lehetőségek, azt senki sem vitatja — annál több szó esik kihasználásuk *módjáról*. Az utóbbi időben a japán gazdasági élet különböző területeiről látogattak küldöttségek hazánkba. Itt járt a japán kereskedelmi minisztérium által szervezett import piackutató delegáció, a Nippon Kokan kohászati delegáció, az Institute for Financial Affairs pénzügyi küldöttség, a Japan Productivity delegációja.

A közös elnökségi ülések alkalmával szakmai albizottságok alakulnak, amelyekben az érdekelt vállalatok műszaki és kereskedelmi képviselői vesznek részt. Az előző, Tokióban megtartott tanácskozáson a gépipar, a híradástechnika, a vegyipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar témáit tárgyalták. Érdekes javaslatok születtek ezeken a megbeszéléseken — íme, néhány példa. Ajánlotta az egyik bizottság a magyar élelmiszerek bevezetését a japán piacra, ugyanis enyhítették az évek óta kifogásolt, *rendkívül szigorú japán beviteli korlátozásokat*. A gazdasági klub segítséget adna propaganda akciók rendezéséhez, csupán a magyar vállalatok jelentkezésére várnak. Egy másik ötlet: elhatározták, hogy összeállítják a kereskedelmi és termelési kooperációk „kézikönyvét", amely a két piac jellegzetességeit és a javasolt fejlesztési módszereket tárja az érdeklődők elé.

Szakbizottságokban

A mostani megbeszéléseken négy szakbizottság tárgyalt újabb igényekről, gondokról. A Centrum áruházak és a japán Sibu áruházkonszern képviselői az együttműködés lehetőségeiről tanácskoztak. A lehetőségek sorát ezúttal energetikai berendezések, híradástechnikai és bányászati felszerelések, számítógépek közös szállítása gazdagította.

Jelenleg a két ország vállalatai között 24 együttműködési szerződés van érvényben és 32 további kooperációról tárgyalnak. A japán—magyar és a magyar—japán gazdasági klubok következő közös elnökségi ülésére 1979-ben, Tokióban kerül sor. Addig a vállalatokon a sor: meg tudják-e tölteni a javaslatok adta kereteket konkrét kereskedelmi tartalommal, vagy *újabb* keretekre van szükség.

Bognár Nándor

Üzemavatás Leninvárosban

Csütörtökön Leninvárosban felavatták a Tiszai Vegyi Kombinát *új műanyag-feldolgozó üzemét*. 30 termékcsoportban mintegy százféle cikket — kartonplaszt lemezeket, dobozokat, légpárnás fóliákat, műanyag edényeket, hordókat, zsugorfóliákat és széles fóliákat készít.

Az üzemben az idén mintegy 55 ezer, a jövő évben pedig már 70 ezer tonna polietilén és polipropilén alapanyagú gyártmányt készítenek. A túlnyomó többségük — közvetlenül vagy közvetve — *importot pótol*.

Kiállítás Brnóban

A szocialista szerszámgépipar

A szocialista országok *első közös* szerszámgépipari kiállítását *november 8-án* nyitják meg Brnóban. A bemutató lehetővé akarja tenni a szocialista országok gépipari vállalatainak, hogy egymás megmunkáló- és szerszámgép-választékát jobban megismerve, *fokozottabban kihasználják a termelési szakosítás és kooperáció lehetőségeit*, és jobban kielégíthessék a népgazdasági szükségleteket ezekből az alapvető gépipari gyártmányokból.

Az egy hétig tartó brnói szakkiállításon 6 ország, Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Magyarország, az NDK és a Szovjetunió vesz részt. A magyar gépipari termékeket a Technoimpex Külkereskedelmi Vállalat mutatja be.

Nézőpont

Számítóan

Nehezen bizonyítható (pontosabban: nehezen rábizonyítható) jelenséget hozunk szóba. Olyat, amelyhez hasonlatosról sokan tudnak ugyan, beszélnek is róla, jobbára folyosókon, vagy este egymás közt, olyat amelynek jelenléte, itt-ott, sok jóérzésű embert bánt. Hogy tehát ezúttal nem nevezzük nevén és helyén a példaként választottakat, annak ez volna a kettős oka.

A jókora alföldi vállalat számítástechnikai főosztályának élére néhány éve egy másik vállalat volt főmérnöke került. Már akkor rebesgették: nem éppen jószántából távozott előző helyéről. Mindenesetre a számítástechnikához akkortájt nem sokat konyító emberrel ripsz-ropsz elvégeztettek egy gyorstalpaló tanfolyamot, amely ahhoz, hogy — immár szakkifejezésekkel feldíszítve — rövidesen elővezesse a vállalat számítógépes koncepcióját, nos ahhoz elegendő volt. Mivel a döntésre jogosultak jószerivel még nála is kevesebbet értettek ehhez az új tudományhoz, megbíztak az egyébként is nagyon ambiciózusnak látszó emberben. Aki aztán — immár a vállalatvezetés támogatásával — kiépítette a hozzá tartozó apparátust. Osztályokat alapított, eszközöket vásároltatott. Az utóbbival kapcsolatban — példaként a példában — érdemes megemlíteni: egy alkalommal 18 darab számítógépet kiszolgáló technikai apparátust vásároltatott a vállalat hat üzemébe. Az óvatos kérdésre, miszerint miért ilyen sokat, s nem lehetne-é ezeket, mondjuk két műszakban járatni, máris készen állt a válasz: egy-egy tartaléknak kell, kettő-kettő pedig azért, mert két műszakra úgysem lehet embert kapni.

Akkor, íme nem minden ok nélkül, azt pusmogták a vállalatnál: lám, az illető megszokta, hogy hozzá sokan tartozzanak, lám így kell fontossá, valakivé tennie magát az embernek. Mert — s ebben, az előítélet közhelyigazságát leszámítva is van valami — minél több ember és gép ura, parancsolója valaki, sokak szemében annál nagyobb a tekintélye. Vagyis: főszereplőnk presztízsokokból költötte (és költhette) a vállalat — egyúttal a népgazdaság — pénzét.

Miért e példa? Mert különösképpen ma, az ismert — a szónak nem csupán szólammá koptatott, s ekként megszokottá lefokozott — értelmében, nehezebb és bonyolultabb gazdasági helyzetben még jobban meg kellene nézni, hová teszik a fejlesztésre szánt, mindig kevés pénzt a vállalatok. Ha úgy tetszik, jobban a körmére kellene nézni a „hősünkhöz" hasonlóknak.

Meglehet, nem ideillő a szójáték, ám ez egyszer engedtessék meg: üdvös lenne, ha a számítógép (és sok minden más) nem a számító, hanem a számoló embert szolgálná. A körülményeinkkel, reális gazdasági lehetőségeinkkel számoló embert...

—tépé—

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjet–finn együttműködés

Finnország és a Szovjetunió tudományos kutatóintézetei a jövő évben tizenegy fontos *mezőgazdasági* problémán dolgoznak majd. A közös kutatások programját a finn—szovjet tudományos és műszaki együttműködési munkacsoport legutóbbi, tallini ülésén fogadták el.

Londoni bankhitel Jugoszláviának

Egy londoni bankkonzorcium *21 millió dollár* kölcsönt biztosított az újvidéki bankoknak a „Testvériség-egység" *autópálya* vajdasági szakasza, továbbá a Vajdaság tartományban létesítendő öt *cukorgyár* és egy *kavicsbánya* építéséhez. A kölcsönt a jugoszláv bankok 9 év alatt fizetik vissza.

Egyiptom csalóka reménye

Az egyiptomi kormány úgynevezett *„nyitott kapuk"* politikája — a külföldi tőkének nyújtott messzemenő kiváltságok és engedmények — *kiábrándító helyzethez vezetett*. A kairói „Október" című hetilapban nyilvánosságra hozott adatok és tények is meggyőzően bizonyítják, hogy *a külföldi tőke lényegében nem vesz részt az egyiptomi gazdaság égető problémáinak megoldásában*. Erőfeszítéseinek, beruházásainak színtere elsősorban a turizmus.

Ugyanakkor a külföldi beruházók a lap adatai szerint *tartózkodnak* az olyan iparágakban való részvételtől, mint a fémkohászat, ércbányászat, gyógyszeripar.

GYORSLISTA

az 1978. november 1-én megtartott lottó-jutalomsorsolásról, melyen a 40. heti szelvények vettek részt. A gyorslistában az alábbi rövidítéseket használtuk:

A = 2000 forint értékhatárig táskarádió vásárolható.
B = Lada 1200 típusú személygépkocsira utalvány.
C = 28 000 forintos színes tv.
D = 50 000 forintos ötletutalvány.
E = 15 000 forintos Otthon lakberendezési utalvány.
F = 14 000 forintos Ismerje meg a Szovjetuniót, az 1980. évi olimpiai játékok országát utalvány.
G = 10 000 forintos értékhatárig televízió vásárolható.
H = 9000 forint értékhatárig televízió vásárolható.
I = 7000 forint értékhatárig hűtőgép vásárolható.
J = 6000 forint értékhatárig hűtőgép vásárolható.
K = 6000 forint értékhatárig háztartási felszerelés vásárolható.
L = 5000 forint értékhatárig háztartási felszerelés vásárolható.
M = 3000 forintos vásárlási utalvány.
N = 4000 forintos konyhafelszerelési vásárlási utalvány.
O = 5000 forintos vásárlási utalvány.
P = 9000 forintos vásárlási utalvány.
R = 7000 forintos vásárlási utalvány.
S = 10 000 forintos vásárlási utalvány.

A nyertes szelvényeket 1978. november 25-ig kell a totó–lottó kirendeltségek, az OTP-fiókok vagy posta útján a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság címére (1875 Budapest V., Münnich Ferenc u. 15.) eljuttatni.

A gyorslista közvetlenül a sorsolás után készült, az esetleges számhibákért felelősséget nem vállalunk.

Egymillió

061 247 F
066 400 N
071 553 S
081 859 O
097 318 P
107 624 O
112 777 S
133 369 R
138 542 S
143 695 S
159 154 S
169 460 P
174 613 R
195 225 E
241 602 S
262 214 G
282 826 F
303 438 R
308 591 J
313 744 M
318 897 S
329 203 P
334 356 S
339 509 S
360 121 N
370 427 K
391 039 J
401 345 L
406 498 O
411 651 P
416 804 P
426 498 O
421 957 F
427 110 R
432 263 S
437 416 R
452 875 S
463 181 S
468 334 O
478 640 S
483 793 S
499 252 K
509 558 S
530 170 S
535 323 S
571 394 S
586 853 O
648 689 P
674 454 S
705 372 S
731 137 S
736 290 J
746 596 R
762 055 R
772 361 R
787 820 J
798 126 C
808 432 E
818 738 D
823 891 S
834 197 M
844 503 P
849 656 S
859 962 S
880 574 H
896 033 P
901 186 P
906 339 H
911 492 R
921 798 C
932 104 P
937 257 R
957 869 I
968 175 L
973 328 S
999 093 P

Kétmillió

174 295 P
189 754 D
200 060 S
205 213 R
236 131 S
251 590 J
256 743 O
261 896 O
267 049 P
282 508 P
292 814 R
297 967 O
308 273 I
344 344 O
359 803 O
364 956 R
375 262 R
385 568 P
401 027 F
411 333 O
416 486 P
421 639 J
452 557 O
462 863 M
468 016 P
473 169 E
478 322 L
488 628 M
498 934 P
509 240 N
519 546 P
524 699 P
560 770 R
565 923 J
576 229 S
586 535 S
596 841 S
617 453 O
622 606 L
627 759 P
643 218 R
648 371 I
653 524 S
668 983 S
684 442 S
689 595 S
694 748 O
705 054 S
725 666 O
730 819 S
761 737 O
766 890 K
792 655 C
797 808 S
802 961 L
808 114 M
813 267 N
818 420 S
828 726 S
839 032 R
849 338 S
900 868 S
906 021 N
921 480 R
926 633 F
931 786 P
952 398 P
973 010 P
983 316 R
988 469 R
993 622 S

Hárommillió

081 223 R
096 682 S
106 988 O
122 447 K
143 059 R
148 212 R
168 824 S
199 742 R
204 895 J
210 048 R
215 201 S
220 354 D
235 813 L
240 966 P
246 119 O
251 272 P
277 037 R
302 802 C
307 955 E
313 108 G
318 261 J
323 414 P
328 567 O
354 332 S
364 638 K
380 097 S
385 250 O
395 556 R
400 709 M
405 862 S
416 168 I
426 474 M
431 627 N
436 780 O
441 933 P
447 086 R
457 392 M
478 004 L
483 157 M
486 073 R
496 226 R
419 379 R
446 450 S
456 756 S
461 909 S
467 062 S
477 368 F
487 674 F
497 980 P
503 133 O
518 592 R
539 510 G
570 122 S
585 581 N
590 734 O
595 887 O
601 040 O
606 193 P
611 346 P
616 499 P
626 805 R
642 264 S
652 570 S
668 029 J
673 182 D
683 488 K
693 794 S
718 559 S
740 171 P
745 324 P
755 630 S
760 783 N
765 936 O
771 089 P
781 395 O
786 548 S
791 701 N
807 160 O
817 466 J
822 619 O
832 925 P
843 231 O
848 384 S
858 690 H
868 996 D
874 149 R
879 302 R
889 455 S
894 761 I
899 914 N
905 067 O
915 373 O
920 526 P
925 679 O
935 985 P
951 444 S
982 362 D
992 668 K

Hatmillió

894 137 P
899 290 O
904 443 R
909 596 R
915 055 S
930 514 L
940 820 I
951 126 O
961 432 P
966 585 S
982 044 S
992 350 S
002 656 O
043 880 P
054 186 O
064 492 J
079 951 P
090 237 O
095 410 P

Hétmillió

100 563 R
105 716 O
121 175 L
126 328 S
146 940 K
152 093 O
162 399 S
177 858 O
203 623 E
213 929 P
229 388 P
234 541 D
244 847 G
265 459 P
291 224 R
296 377 P
306 683 S
311 836 S
322 142 S
327 295 S
363 366 H
373 672 I
383 978 O
389 131 R
394 284 S
404 590 J
420 049 O
425 202 I
430 355 P
435 508 P
445 814 R
456 120 R
466 426 S
512 803 S
517 956 O
523 109 S
543 721 P
548 874 G
554 027 S
564 333 S
626 169 J
651 934 S
657 087 O
662 240 P
672 546 P
677 699 O
682 852 P
688 005 R
703 464 G
708 617 P
713 770 R
718 923 S
724 076 S
734 382 P
760 147 R
765 300 F
780 759 L
791 065 G
801 371 S
806 524 P
811 677 K
827 136 S
832 289 R
852 901 P
863 207 S
883 819 R
899 278 O
904 431 N
925 043 K
930 196 P
935 349 K
940 502 F
961 114 O
966 267 P
992 032 I

Nyolcmillió

007 491 O
012 644 R
633 256 S
038 409 S
069 327 O
079 633 M
095 092 H
100 245 S
120 857 D
141 469 O
146 622 R
162 081 O
203 305 P
229 070 H
239 376 C
244 529 F
249 682 S
254 835 K
265 141 R
270 294 S
337 283 N
342 436 M
357 895 P
363 048 C
368 201 I
378 507 R
383 660 S
512 485 S
527 944 O
533 097 S
538 250 S
553 709 S
564 015 P
574 321 R
579 474 D
584 627 R
600 086 M
605 239 P
615 545 J
625 851 R
631 004 M
636 157 P
641 310 R
646 463 P
651 616 S
656 769 I
677 381 O
682 534 O
692 840 S
697 993 S
703 146 S
728 911 S
795 900 E
801 053 D
806 206 L
811 359 L
826 818 P
831 971 J
852 583 R
857 736 M
862 889 P
873 195 R
883 501 R
888 654 S
893 807 S
909 266 S
914 419 O
919 572 I
924 725 M
929 878 O
935 031 S
945 337 S
950 490 S
955 643 C
965 949 N
971 102 H
976 255 O
986 561 P
996 867 P

Kilencmillió

002 020 P
017 479 P
027 785 S
032 938 O
048 397 S
053 550 S
074 162 S
079 315 P
084 468 S
089 621 S
105 080 O
115 386 R
120 539 R
125 692 M
135 998 S
141 151 P
146 304 S
151 457 J
161 763 O
182 375 R
192 681 K
202 987 M
208 140 O
218 446 S
228 752 S
239 058 S
249 364 P
254 517 S
269 976 P
275 129 S
285 435 G
295 741 P
306 047 P
311 200 R
357 577 C
373 036 O
378 189 P
424 566 O
445 178 R
486 402 R
522 473 R
543 085 I
548 238 O
553 391 R
563 697 R
574 003 O
584 309 D
589 462 N
604 921 S
610 074 O
635 839 D
656 451 O
661 604 R
671 910 O
687 369 S
692 522 S
697 675 D
713 134 R
723 440 R
728 593 R
733 746 R
744 052 J
749 205 R
754 358 S
759 511 S
816 194 D
836 806 S
867 724 L
888 336 R
898 642 H
924 407 S
929 560 N
955 325 O
960 478 P
965 631 I
975 937 N

Negyvennégymillió

403 130 N
408 283 P
418 589 J
423 742 P
434 048 S
439 201 R
480 425 N
506 190 F
511 343 K
537 108 L
542 261 N
547 414 O
552 567 O
557 720 R
573 179 N
578 332 P
588 638 R
593 791 P
624 709 R
635 015 R
640 168 P
676 239 R
691 698 O
696 851 S
702 004 S
707 157 S
727 769 S
763 840 S
784 452 O
789 605 R
799 911 S
830 828 F
835 982 N
846 288 O
851 441 G
856 594 L
866 900 G
872 053 O
887 512 O
908 124 N
928 736 P
964 807 R
980 266 O
985 419 O
990 572 P

Ötvenötmillió

394 479 R
399 632 S
409 938 F
420 244 S
425 397 S
487 233 C
492 386 O
497 539 M
507 845 P
518 151 P
523 304 F
538 763 O
554 222 O
559 375 G
574 834 K
585 140 R
590 293 S
600 599 N
605 752 S
631 517 I
636 670 S
641 823 S
677 894 R
708 812 N
713 965 O
765 495 R
786 107 M
827 331 P
832 484 R
837 637 S
853 096 R
858 249 S
863 402 F
889 167 O
904 626 P
914 932 G
925 238 P
935 544 R
940 697 L
956 156 P
961 309 S

Hatvanmillió

501 102 S
506 255 S
511 408 S
573 244 J
578 397 N
588 703 R
599 009 O
609 315 S
614 468 R
619 621 O
624 774 R
640 233 I
655 692 K
665 998 N
671 151 O
676 304 P
691 763 K
696 916 O
702 069 F
707 222 P
712 375 P
717 528 P
722 681 R
732 987 S
738 140 D
748 446 P
753 599 B
763 905 S
769 058 J
774 211 J
779 364 L
789 670 R
794 823 S
805 129 G
815 435 H
820 588 P
836 047 R
841 200 N
851 506 L
856 659 N
861 812 R
872 118 R
877 271 S
887 577 R
892 730 P
913 342 R
918 495 P
923 648 S
928 801 O
959 719 O
970 025 R
975 178 S
985 484 P

Hatvanegymillió

011 249 N
016 402 O
021 555 O
026 708 P
031 861 L
037 014 R
042 167 S
052 473 S
057 626 S
062 779 O
088 544 N
093 697 R
098 850 R
104 003 G
109 156 I
114 309 O
124 615 S
131 298 M
186 451 N
196 757 S
201 910 R
207 063 R
217 369 L
232 828 R
237 981 R
243 134 S
263 746 F
274 052 K
279 205 K
284 358 M
289 511 R
294 664 D
304 970 I
310 123 P
320 429 R
346 194 K
351 347 P
366 806 P
402 877 H
413 183 P
418 336 R
433 795 I
444 101 K
449 254 S
454 407 S
459 560 L
464 713 P
511 090 N
536 855 S
542 008 R
547 161 O
562 620 L
567 773 P
578 079 O
583 232 L
588 385 R
619 303 N
629 609 D
645 068 O
650 221 S
660 527 G
670 833 P
675 986 R
681 139 R
686 292 J
691 445 P
696 598 S
706 904 S
717 210 P
737 822 S
763 587 E
768 740 R
773 893 E
784 199 O
789 352 P
794 505 I
799 658 P
809 964 O
815 117 E
820 270 H
825 423 O
830 576 P
835 729 R
840 882 D
846 035 E
856 341 M
861 494 H
866 647 J
871 800 P
882 106 I
887 259 R
892 412 L
897 565 R
902 718 S
907 871 S
913 024 I
918 177 E
923 330 M
933 636 S
949 095 S
954 248 O
985 166 E
995 472 N

Hatvankétmillió

005 778 S
010 931 S
016 084 O
021 237 S
026 390 H
031 543 C
036 696 R
041 849 D
047 002 F
052 155 O
057 308 P
062 461 S
067 614 P
072 767 S
077 920 S
098 532 H
113 991 E
119 144 N
124 297 R
129 450 P
134 603 S
139 756 S
144 909 P
150 062 S
155 215 H
170 674 P
175 827 S
180 980 S
186 133 S
191 286 P
206 745 E
217 051 P
227 357 R
232 510 S
237 663 S
242 816 S
253 122 M
258 275 O
263 428 R
273 734 R
299 499 P
304 652 S
309 805 P
314 958 O
320 111 P
325 264 M
330 417 L
340 723 P
345 876 K
351 029 O
356 182 O
361 335 C
371 641 O
376 794 R
381 947 E
387 100 K
392 253 P
397 406 P
418 018 S
428 324 R
438 630 S
469 548 S
479 854 S
485 007 O
500 466 O
505 619 L
510 772 R
515 925 K
536 537 R
541 690 R
546 843 S
557 149 E
562 302 O
567 455 O
572 608 R
577 761 R
588 067 K
598 373 H
603 526 R
613 832 P
618 985 S
624 138 F
629 291 N
644 750 N
649 903 G
655 056 O
665 362 O
675 668 R
680 821 S
685 974 R
691 127 P
722 045 G
732 351 S
737 504 M
742 657 C
758 116 P
763 269 C
778 728 P
783 881 R
799 340 S
804 493 K
809 646 E
814 799 F
819 952 J
825 105 F
835 411 N
840 564 O
856 023 O
861 176 P
881 788 H
886 941 I
897 247 I
902 400 L
907 553 I
912 706 N
917 859 O
923 012 O
928 165 O
938 471 P
948 777 M
953 930 P
959 083 R
964 236 R
974 542 E
984 848 R
990 001 O
995 154 S

Hatvanhárommillió

000 307 S
005 460 S
010 613 S
015 766 S
026 072 S
041 531 S
046 684 S
051 837 J
067 296 O
077 602 O
082 755 O
087 908 P
093 061 P
098 214 S
113 673 S
129 132 P
170 356 P
175 509 P
196 121 P
201 274 M
206 427 S
211 580 I
221 886 S
232 192 E
237 345 O
252 804 R
257 957 D
263 110 R
268 263 S
294 028 R
324 946 S
330 099 P
355 864 N
366 170 H
371 323 O
407 394 F
412 547 E
428 006 F
438 312 P
443 465 P
453 771 P
458 924 P
469 230 G
474 383 O
484 689 R
489 842 D
494 995 L
500 148 R
510 454 P
515 607 R
520 760 S
531 066 S
536 219 N
546 525 S
567 137 H
582 596 S
587 749 P
598 055 O
603 208 M
628 973 O
644 432 P
675 350 R
680 503 S
685 656 O
701 115 P
721 727 L
732 033 O
757 798 R
762 951 R
773 257 E
778 410 C
809 328 S
814 481 R
819 634 S
829 940 C
845 399 O
855 705 H
866 011 M
871 164 O
876 317 S
881 470 M
902 082 O
907 235 O
969 071 P
984 530 R
989 683 S
994 836 O

Hatvannégymillió

005 142 R
010 295 E
015 448 R
020 601 S
025 754 S
030 907 S
082 437 J
087 590 S
092 743 F
097 896 O
103 049 R
108 202 G
113 355 F
118 508 R
123 661 S
128 814 S
133 967 R
139 120 R
159 732 N
164 885 L
180 344 S
216 415 R
226 721 N
231 874 P
237 027 S
242 180 D
247 333 P
252 486 K
257 639 O
262 792 P
267 945 S
278 251 S
283 404 S
288 557 I
324 628 S
340 087 G
345 240 E
350 393 O
355 546 N
360 699 L
376 158 O
386 464 R
396 770 K
407 076 S
417 382 S
427 688 S
443 147 S
448 300 M
458 606 O
463 759 M
468 912 O
474 065 P
479 218 S
484 371 P
510 136 R
515 289 S
530 748 P
535 901 P
546 207 S
556 513 G
566 819 R
571 972 P
577 125 S
587 431 S
592 584 R
597 737 S
613 196 R
618 349 E
628 655 O
633 808 S
638 961 K
659 573 G
675 032 O
680 185 P
685 338 D
695 644 M
700 797 K
711 103 R
716 256 R
721 409 S
731 715 S
742 021 R
747 174 S
752 327 R
757 480 K
762 633 I
778 092 O
783 245 S
788 398 I
793 551 S
803 557 I
808 692 I

GYORSLISTA

az 1978. november 1-én megtartott rendkívüli lottó-jutalomsorsolásról, melyen a 43. heti szelvények vettek részt. A gyorslistában az alábbi rövidítéseket használtuk:

A = 2000 forint értékhatárig táskarádió vásárolható.
B = Moszkvics 1500 típusú személygépkocsira utalvány.
C = 10 000 forintos vásárlási utalvány.
D = 5000 forintos vásárlási utalvány.
E = 3000 forintos vásárlási utalvány.
F = 1000 forintos vásárlási utalvány.
G = 2000 forintos vásárlási utalvány.

A nyertes szelvényeket 1978. november 20-ig kell a totó–lottó kirendeltségek, az OTP-fiókok vagy posta útján a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság címére (1875 Budapest V., Münnich Ferenc u. 15.) eljuttatni.

A gyorslista közvetlenül a sorsolás után készült, az esetleges hibákért felelősséget nem vállalunk.

Egymillió

053 137 G
066 734 G
080 331 G
175 510 E
216 301 F
229 898 G
243 495 E
257 092 E
284 286 F
433 853 E
447 450 D
461 047 D
556 226 D
597 017 D
651 405 D
678 599 E
732 987 D
746 584 E
787 375 D
800 972 F
868 957 F
896 151 F
909 748 D
923 345 D
936 942 G
991 330 F

Kétmillió

168 091 C
181 688 F
206 882 D
222 479 G
344 852 G
358 449 G
412 837 D
440 031 G
494 419 E
535 210 G
562 404 D
576 001 E
603 195 G
630 389 G
684 777 F
820 747 G
902 329 G
983 911 G
997 508 D

Háromillió

119 881 G
160 672 D
187 866 F
215 060 D
255 851 D
283 045 D
296 642 F
337 433 E
351 030 D
364 627 G
391 821 G
459 306 F
487 000 F
500 597 E
541 388 F
582 179 E
731 746 G
799 731 E
813 328 C
840 522 D
854 119 D
894 910 E
908 507 F
935 701 G
962 895 D

Négymillió

112 462 F
166 850 G
207 641 F
262 029 D
316 417 D
330 014 D
343 611 E
357 208 F
370 805 G
425 193 B
479 581 F
493 178 G
506 775 G
561 163 G
588 357 G
615 551 G
642 745 D
656 342 E
697 133 E
710 730 G
737 924 G
751 521 C
805 909 E
819 506 G
833 103 F
846 700 G
914 685 F
969 073 G
982 670 G
996 267 C

Ötmillió

077 849 E
091 446 E
105 043 D
118 640 D
186 625 F
227 416 E
254 610 F
268 207 D
322 595 E
390 580 F
431 371 F
472 162 G
485 759 G
499 356 D
526 550 E
540 147 F
594 535 G
621 729 G
635 326 G
676 117 D
689 714 G
703 311 F
716 908 G
744 102 G
771 296 F
798 490 G
812 087 G
880 079 G
893 669 G
907 266 G
920 863 F
948 067 G
975 251 G

Hatmillió

927 041 E
954 235 E
981 429 G
995 026 G

Hétmillió

008 623 G
035 817 G
049 414 D
063 011 F
076 608 G
090 205 G
103 802 G
117 399 F
171 787 E
185 384 E
198 981 G
226 175 F
348 548 F
362 145 G
430 130 F
457 324 F
470 921 F
484 518 F
511 712 F
525 309 D
538 906 F
579 697 E
593 294 F
606 891 E
661 279 E
688 473 F
702 070 D
729 264 F
756 458 G
770 055 F
783 652 G
797 249 D
810 846 F
824 443 D
838 040 F
851 637 F
865 234 G
878 831 G
892 428 D
906 025 G
946 816 E
960 413 E
987 607 G

Nyolcmillió

028 398 C
055 592 D
096 383 E
150 771 G
177 965 G
205 159 G
218 756 G
232 353 E
300 338 D
313 935 D
327 532 F
341 129 F
354 726 F
368 323 F
381 920 G
395 517 G
545 084 G
653 860 D
694 651 G
708 248 C
735 442 D
789 830 F
803 427 F
817 024 G
857 815 G
885 009 E
952 994 G

Kilencmillió

007 382 F
113 158 E
129 755 D
143 352 F
156 949 D
170 546 D
184 143 G
197 740 G
211 337 G
238 531 E
279 322 F
292 919 D
306 516 F
320 113 E
347 307 E
456 083 D
469 680 F
483 277 D
496 874 G
510 471 E
578 456 E
632 844 D
646 441 F
660 038 F
673 635 F
687 232 D
714 426 F
728 023 E
768 814 G
796 008 D
836 799 E
959 172 G

Negyvennégymillió

413 970 G
427 567 F
454 761 E
481 955 G
495 552 D
536 343 E
549 940 G
563 537 D
604 328 F
685 910 G
821 880 F
835 477 F
849 074 F
889 865 D
957 850 E
985 044 C

Ötvenötmillió

413 943 D
427 540 E
454 734 E
495 525 F
536 316 D
549 913 D
563 510 F
604 301 C
617 898 D
645 092 A
672 286 F
699 480 D
713 077 F
767 465 D
781 062 F
794 659 F
821 853 G
835 450 G
849 047 D
862 644 G
889 838 G
903 435 D
917 032 G
985 017 G

Hatvanmillió

540 012 G
580 803 F
703 176 D
716 773 G
798 355 G
811 952 A
839 146 E
852 743 F
866 340 G
879 937 G
907 131 D
920 728 G

Hatvanegymillió

002 310 C
015 907 D
029 504 G
043 101 F
070 295 D
083 892 E
097 489 F
111 086 F
124 683 E
138 280 G
165 474 D
206 265 D
219 862 E
233 459 D
274 250 E
287 847 E
301 444 G
328 638 G
342 235 G
369 429 E
396 623 F
410 220 G
437 414 G
491 802 D
586 981 D
600 578 F
641 369 F
668 363 C
682 160 E
695 757 G
709 354 G
722 951 C
736 548 D
777 339 G
790 936 G
845 324 D
858 921 F
940 503 G
954 100 F
967 697 D
981 294 E

Török gazdaság

Szerkezeti gondok

A tőkés világ országain az elmúlt években végigsöprő gazdasági válság az európai államok közül *a legmélyebben Törökországot érintette.* A tornyosuló konjunkturális és gazdaságszerkezeti problémák következtében az ország annyira *eladósodott,* hogy az ankarai vezetés tavaly kénytelen volt *fizetésképtelenséget* bejelenteni. Idén némileg javult az ország gazdasági helyzete — az adósságok visszafizetése is megindult —, lényeges változás azonban csak a nemrégiben elfogadott 1979—83-ra szóló *negyedik török ötéves tervtől* lehet várni.

Mindennapos bajok

Törökország gazdasági szerkezetének elmaradottságát jól jellemzi, hogy a lakosság 60 százalékát a mezőgazdaság foglalkoztatja. Az iparban a népességnek mindössze 12 százaléka talál megélhetést. Bár a bruttó nemzeti termék az elmúlt 15 év átlagában 7 százalékkal emelkedett, az egy főre jutó termelési érték *nem haladja meg az ezer dollárt* éves szinten. Az olaj- és nyersanyagárak emelkedése következtében 2 milliárd dollárral emelkedtek az ország importkiadásai, a kivitel ugyanakkor évek óta stagnál.

A fizetési mérleg hiánya tavaly már 3 milliárd dollár volt, a külföldi adósságok összege pedig megközelítette a *6 milliárd dollárt.* Ankara most tárgyalásokat folytat legnagyobb hitelezőivel adósságainak átütemezéséről, s a jelek szerint az USA-tól, az NSZK-tól, Olaszországtól és más országoktól fizetési haladékot kap.

Az elmúlt évben az infláció 50 százalékos volt. Idén márciusban *30 százalékkal értékelték le a török lirát.* Az ország gazdaságának talpra állítása megkövetelné az infrastruktúra fejlesztését, a fokozott iparosítást, a mezőgazdasági termelés stabilizálását, a kivitel növelését, valamint az idegenforgalmi lehetőségek jobb kiaknázását. Továbbra is számítanak a nagy számban külföldön dolgozó török vendégmunkások hazautalásaira, amelyek ma már jelentős tételét képezik az ország bevételeinek. A mintegy egymillió Nyugat-Európában — főleg az NSZK-ban — dolgozó török vendégmunkás hazautalásai egyes számítások szerint a bruttó nemzeti termék egyötödét teszik ki.

Az új ötéves terv legfontosabb célkitűzései az iparosítás, a mérlegegyensúlyok javítása, az életszínvonal emelése. Az előirányzat szerint a gazdasági növekedés a tervperiódus idején évi *8 százalékos lesz,* az ipar termelését évente 12, a mezőgazdaságét pedig 5 százalékkal kell növelni. Az ipar részesedését a gazdaságban a jelenlegi 29 százalékról 32 százalékra kívánják növelni a tervidőszak végére.

A terv előirányozza a kivitel 18 százalékos növelését, s azt is, hogy ezen belül az iparcikkek részesedése érje el a 60 százalékot. Egyúttal további intézkedéseket hoznak — az olajkutatások ütemének fokozásával párhuzamosan — az olajimport visszaszorítására, az *olajszámla csökkentésére.* Törökország társult tagja a Közös Piacnak. A tervek szerint a 90-es években válik majd a nyugat-európai gazdasági *integráció teljes jogú tagjává.* A Kilencek *vámkedvezményeket* nyújtanak a török áruk egy részének, saját termékeik is kedvezményes vámtételek mellett juthatnak be a török piacra.

Ankara most — a kedvezőtlen gazdasági helyzetre hivatkozva — arra kéri a Közös Piacot, hogy az *adjon haladékot* iparcikkei törökországi vámjainak eltörlésével kapcsolatban. Ugyanakkor nemrégiben nyújtottak be egy 8,1 milliárd dolláros gazdasági segélykérelmet Brüsszelnek.

A külkapcsolatok lehetőségei

A török gazdaságfejlesztési feladatok megvalósításában jó lehetőség nyílik *a szocialista államok* — így hazánk — *számára is.* Ankara többször hangsúlyozta, hogy szeretné *bővíteni* gazdasági kapcsolatait, valamint az együttműködést a szocialista államokkal. Eddig is kedvező lehetőség kínálkozott *erőművi berendezések, gépek, komplett gyárak szállítására, s a negyedik ötéves terv fejlesztési célkitűzéseihez is sok „kapcsolódási pont" kínálkozik.* Számítanak tehát Törökországban a szocialista országok részvételére az iparosításban, valamint az energiaszektor fejlesztésében.

Különösen kedvezően alakulnak a gazdasági kapcsolatok *a Szovjetunióval.* A török miniszterelnök nyári moszkvai látogatását követően a két ország hároméves kereskedelmi megállapodást kötött. Törökország évi 3 millió tonna kőolajat vásárol majd a Szovjetuniótól, 1979-től, a hazai szükséglet egyötödét. A török kivitel elsősorban gabonából és színesfémekből áll majd az elkövetkező három év során.

G. Gy. — Sz. P.

Hibrid

Nagyobb a fejlődési erélye – Jövőjének titka a gazdaságosság

A biológusok, genetikusok, de egyáltalán: minden agrárszakember meghökkenhetett az Élet és Irodalom egyik utóbbi számának ama glosszáján, amelynek írója a „hibrid" fogalom hallatán — a „korcs" jelzőre asszociált. Kétségtelen: e görög-latin szónak van ilyen értelme is, ám amennyiben szerzőnk fölüti az idegen szavak szótárát, úgy elsőként *nem ezt,* hanem a másik jelentését is elolvashatja. Eszerint a hibrid *„olyan állat vagy növény, amely különböző fajtához tartozó egyedek keresztezéséből keletkezett, és amely a szülőktől legalább egy öröklődő jellegben különbözik".* (Lehetne tehát a „keresztezett" kifejezést felcserélni a „hibriddel", de hát — laikus lévén — nem tudhatom, mi lenne erről a genetikusok véleménye, továbbá azért is reménytelen az ötlet megvalósítása, mert a „hibrid" már meggyökeresedett a szakmai, de nem pusztán szakmai nyelvben.)

Kaposvárott sikerült

Manapság, amikor hibrid kukoricát vetnek, hibrid csirkét, sőt hibrid sertést tartanak a nagy-, sőt kisgazdaságokban, bizony, sértő a nyilván elemi tájékozatlanságból eredő a glosszaírói következtetés. Legfrissebb információ: Angliában a hibrid szarvasmarha kinemesítésével kísérleteznek már.

Maradjunk azonban a hibrid sertésnél, amivel először — miként a baromfi esetében is történt — *Amerikában kezdtek kísérletezni,* amely kísérletek azonban akkor *bukással* végződtek. Szakkörökben sokáig úgy is vélték, hogy hibrid sertésről nem is lehet szó. S mégis, hol sikeredett? *Kaposvárott!* KA-HYB: kaposvári hibrid. Éppen a közelmúltban ülték meg tizedik évfordulóját annak, hogy termelőszövetkezeti *közös vállalkozás* alakult e sertés elterjesztésére.

Hogyan kezdték és hol tartanak? — kérdeztem az új társulási törvény értelmében 1979 januárjától vállalkozásból vállalattá alakuló KA-HYB igazgatóját, a még negyvenen inneni *Kósa Ferencet.*

— 1968-ban négy téesz és a tamási téeszszövetség alapította a vállalkozást — mondja. — Megjegyzendő azonban, hogy a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskolán már 1962-ben elkezdődött a nemesítés, *Anker Alfonz* genetikus irányításával, aki azóta Eötvös-díjat kapott e munkájáért. A hibrid sertés forgalmazását 1969-től számíthatjuk, de a hivatalos fajtaelismerést csak 1973-ban kapta meg az állat, amely ily módon az ország első hibrid sertése lett. Máig 80 ezer tenyészkocasüldőt adtunk el itthon, s 10 ezret külföldön: a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, Jugoszláviában, az NDK-ban, az NSZK-ban, Ausztriában, s a legújabb vevőnk Hollandia. Tavaly a szovjet partnerrel olyan megállapodást írtunk alá amelynek értelmében együttműködünk egy szovjet hibridsertés-programban.

— *Valahol azt olvastam, hogy aranyérmeket nyertek el ezek a sertések...*

— A tavaszi frankfurti mezőgazdasági kiállításon, ahol a világ valamennyi sertéssel foglalkozó cége részt vett, a hibrid kategóriában a tenyésztési győztes díját nyertük el. Az újvidéki, a nyitrai vásárokon szintén szép sikereket értünk el, de legalább ennyire örültünk annak, hogy a legutóbbi budapesti mezőgazdasági vásáron aranyérmet kaptunk a KA-HYB-kutatásért.

Másfél millió

— *Mennyiben „tud többet" a KA-HYB a hagyományos fajtáknál?*

— Gyorsabban fejlődik, szaknyelven *nagyobb a fejlődési ereje,* s olcsóbb az „előállítása", magyarán meghízlalása. A baromfi és a sertés fogyasztja a legtöbb abrakot, benne a drágán importált fehérjét. Nos, a hibridek eleve *csökkentik* az egy kiló húshoz szükséges takarmányt, tehát a fehérjét is. S amióta a húsipar bevezette az úgynevezett objektív minősítés szerinti átvételt, a KA-HYB adta a legnagyobb bevételt a gazdaságoknak.

— *Hány gazdaságról van szó?*

— Pillanatnyilag 205-ről, de jövőre húsz új taggal bővülünk, s köztük lesz a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola is. Oktatási intézmény eleddig nem lépett be hasonló társulásba, ily módon sírhat-nevethet csak együtt a tudomány és a gyakorlat. Ugyancsak belép a Hajdúsági Agráripari Egyesülés, márpedig ez az egyesülés egymaga 14 termelőszövetkezetet és egy állami gazdaságot foglal magába. Szerencsére túljutottunk azon az áldatlan helyzeten, amikor — ez még 1971-ben történt — a jogszabályok kiléptették az állami gazdaságokat is a vállalkozásból, mivel az *szövetkezeti.*

Megtudom az igazgatótól, aki korábban maga is a kaposvári főiskolán oktatott, hogy az idén *másfél millió hízott KA-HYB került a vágóhidakra.* Együttes értékük 4,5 milliárd forintra tehető. Ezek már azoknak a tenyészkocáknak az utódai, amelyeket a vállalkozás értékesített. S ami föltehetően sokat mondó, legalábbis a szakember számára: ha egyszer valamely gazdaság KA-HYB-kocát vásárol, soha többé nem kell „fölújítani" az állományt. Ez egyedülálló genetikai módszer a világon! Ennek pénzügyi, állategészségügyi, genetikai, munkaszervezési előnyei nyilvánvalóak.

Nem korcs...

Az sem közömbös, hogy úgyszólván a vállalkozás megalapításával egy időben, azaz 10 esztendeje honosodott meg Magyarországon *az iparszerű sertéstartás.* Akkortájt épültek rendre — hol jól, hol rosszul sikeredetten — a szakosított telepek, s hosszú ideig az egyetlen korszerű fajta ezek „benépesítésére" a kaposvári hibrid volt. A nagyüzemekben hizlalt sertések közül *minden harmadik* ilyen fajta.

— *Akad tehát választék...*

— Igen — mondja Kósa Ferenc. — Miként ismeretes, annak idején a *bábolnaiak* kezdték el tenyészteni Magyarországon a hibrid csirkét, majd Tetra néven a hibrid sertést is. Továbbá az Állattenyésztési Kutató Intézet, illetve a Herceghalmi Kísérleti Gazdaság Hungahib elnevezésű produktuma is, mondhatni, vetélytársa a KA-HYB-nak. Mindamellett talán nem vagyok szerénytelen, ha megjegyzem: az exportált sertések 80 százaléka KA-HYB-állományokból kerül ki, sőt van ország, amely egyenesen ehhez a hibridhez ragaszkodik.

— *Az ország sertésállományának hozzávetőleg a fele még a háztájiban, illetve az úgynevezett kisegítő gazdaságokban található. Vajon lehet-e jövője ott is az önök hibrid disznájának?*

— Máris több ezer KA-HYB-koca van háztáji gazdaságokban, sőt akadnak olyan körzetei az országnak, ahol ezt maga a termelőszövetkezet szervezi. Egyetlen példát mondok: a baksai Ezüstkalász Termelőszövetkezetét.

... Hogy mit hoz, mit hozzon a jövendő, arra már sokirányú tervei vannak a társulásnak. Egyvalami bizonyos: *„korcsokat" nem fog eladni, jóllehet változatlanul hibrid sertés marad a KA-HYB.*

Keresztényi Nándor

A jobb balatoni ellátásért

Szállítási bemutató

Közismert, hogy az idén várhatóan 16 millió külföldi látogat hozzánk, illetve utazik át hazánkon és számuk jövőre bizonyára emelkedik majd. A turisták többségének Budapest és a Balaton az úticélja. A vendégek és természetesen a belföldiek ellátása megköveteli *az áruszállítások ésszerűsítését.*

Ennek érdekében rendeztek tegnap Kaposvárott bemutatót a Somogy—Zala megyei Élelmiszer és Vegyiáru Nagykereskedelmi, valamint a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat, az érdekelt áfész-ek, a megyei tanácsi szervek, valamint a gyártó cégek képviselőinek részvételével. A szakemberek először a BSZV patronálásában készült *filmet* tekintették meg, amelyet a korszerű szállítási formákról, a *konténeres, éjszakai és egységrakományos, porgramozott* árutovábbításról készítettek. Ezután jelenlegi szállítási gyakorlatuk *továbbfejlesztésének* lehetőségeit tárgyalják meg, hogy az eddiginél *több* élelmiszer és iparcikk gyorsabban jusson jövőre a Somogy és Zala megyei üzletekbe.

— elek —

A KGST és Irak együttműködése

Varsóban megkezdte munkáját a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST) és az Iraki Köztársaság együttműködési közös bizottságának harmadik ülésszaka, amelyen a KGST-tagországok, a KGST titkársága és Irak küldöttei vesznek részt.

Megvitatják a KGST-országok és az Iraki Köztársaság sokoldalú együttműködésének kérdéseit a *mezőgazdaság,* a *kőolaj-,* a *földgáz-* és a *gépipar,* az *energetika* és a *külkereskedelem* területén, valamint a *tudományos-műszaki együttműködés* kérdéseit is.

MTESZ elnökségi ülés

Ülést tartott november 30-án az MTESZ *országos elnöksége.* Az elmúlt időszak munkájáról *dr. Horgos Gyula* ügyvezető elnök számolt be, majd megtárgyalták a *mérnöktovábbképzés* korszerűsítésével kapcsolatos tennivalókat.

Áremelkedés az USA-ban

Az Egyesült Államokban folytatódik a kiskereskedelmi árak *emelkedése.* A munkaügyi minisztérium adatai szerint ez év október derekán a közfogyasztási cikkek ára *kétszerese* volt az 1967. évi áraknak.

A kiskereskedelmi árak egy év alatt, vagyis 1977. októberétől 1978. októberéig — ugyancsak a minisztérium jelentése szerint — 8,9 százalékkal *emelkedtek.*

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Szovjet segítség 33 afrikai országnak

A Szovjetunió az elmúlt 18 évben 33 afrikai országgal kötött gazdasági és műszaki együttműködési megállapodást. Az említett időszakban *378 nagy objektum épült fel Afrikában szovjet segítséggel.* A szovjet közreműködés 80 százalékban a *termelési* szférára, mindenekelőtt az *ipar* és az *energetika* fejlesztésére összpontosult. Különösen szorosak a gazdasági és műszaki együttműködés szálai a *Szovjetunió,* illetve *Angola, Etiópia, Guinea, Kongó, Algéria, Mozambik* és *Tanzánia* között.

Venezuelai államosítások

Carlos Andrés Pérez venezuelai elnök rádió- és televízióinyilatkozatában *történelmi jelentőségű lépésnek* minősítette a főbb iparágak, az olajipar, a szénbányászat, az alumíniumipar *államosítását.* Az elnök élesen *elítélte* a nemzetközi monopóliumok tevékenységét, amelynek célja az államosítási folyamat *megállítása,* illetve a „Petroleos de Venezuela" nevű állami olajvállalat felszámolása.

Észak-Vietnam halászata

Csökkentik Vietnam tengerparti halászati szövetkezeteinek számát, új, *nagyobb* egységeket alakítva ki. Úgy döntöttek, hogy az összesen 249 északi halászati szövetkezetet száz, *nagyobb termelő kapacitású* egységgé vonják össze. Az átszervezés célja, hogy jövőre országos szinten 600 000 tonna tengeri terméket tudjanak előállítani. A most folyó ötéves terv végső célkitűzése 1980-ra: *egymillió tonna.*

Szökőár az NDK-ban

Hősies harc folyik a Német Demokratikus Köztársaság keleti-tengeri partvidékén a *szökőár* pusztításának megakadályozására. A katasztrófát az okozta, hogy szerdán másodpercenként 20 méteres sebességű szélvihar zúdult északkelet felől az NDK egyes partvidéki körzeteire, s óriási nyomóerejével a partnak szorította a tenger vizét.

Csütörtökön a déli órákban a nyugati tengerparton egy méterrel, a lengyel határ közelében 130 centiméterrel volt magasabb a szokásosnál a tenger vízszintje. Az áradás sújtja Rostock és Wismar kikötőjét, akadályozza a folyamatos ki- és berakodást.

Földrengés Mexikóvárosban

Hatalmas pánikot keltett a 13 millió lakosú Mexikóvárosban az a három, közepes erősségű földrengés, amely közép-európai idő szerint este kilenc óra körül rázta meg a fővárost.

A Richter-skála szerint 6,3 erősségű földlökések — amelyek epicentruma a fővárostól 640 kilométerre délkeletre volt —, számottevő anyagi károkat okoztak épületekben. Nem hivatalos közlés szerint, ketten életüket vesztették, mintegy 100-an megsebesültek. A tűzoltók a földrengés következtében keletkezett tüzeket hamar lokalizálták. A város egyes körzeteiben több lakóházat kiürítettek.

Valamennyi főközlekedési út járható

Az Útinform jelentése szerint *az ország valamennyi főútja* ismét két nyomban járható. A 83. és a 84-es számú főút rövidebb szakaszokon síkos, úgy hogy óvatosabban kell közlekedni. Ugyancsak síkosak az alsóbb rendű utak. Veszprém, Vas, Zala, Győr és Heves megyében. Kapuvár és Nagycenk térségében két alsóbbrendű útszakasz járhatatlan; nyolc nehezen járható. Hasonlóképpen nehéz útviszonyok vannak Pápától nyugatra és Ajka térségében, valamint a Bakonyban. Az utak eltakarítását a délutáni órákban 180 munkagép végezte.

Néma telefonok Kispesten

A hét elején Kispesten, a József Attila utcánál eltört egy 150 milliméteres vízcső. A hosszú ideig ömlő víz elárasztotta a környék telefonaknáit, s ennek következtében 12 előfizetői kábel beázott, 4000 telefonállomás elnémult.

A bejelentések után a posta szerelői azonnal megkezdték a zavar elhárítását, a kábelek szárítását. Elsőként a legfontosabb állomásokat — egyebek között az SZTK, a Jahn Ferenc utcai Szülőotthon, a rendőrség, a Selyemgyár vonalait hozzák rendbe. A tájékoztatás szerint a 4000 elromlott telefonállomást ma délutánra ismét üzembe helyezik.

A posta szakemberei teljes erővel láttak hozzá a hibás kábelek kijavításához, ennek eredményeként tegnap estére 2000 állomás ismét megszólalt.

Viharos széllökések, elszórtan hózápor

Várható időjárás ma estig: észak felől időnként erősen megnövekszik a felhőzet, és főként északkeleten többfelé lesz eső, havas eső, havazás, később felhőátvonulásokból elszórtan várható hózápor. A több helyen erős északnyugati szelet viharos széllökések kísérik. A hőmérséklet a derült helyeken mínusz 4—mínusz 7 fok között, kora délután 0—plusz 4 fok között.

Mától a Vásárvárosban

Kisállattenyésztési kiállítás

A IX. magyar békekongresszus mai megnyitásának ünnepi perceiben ötszáz postagalambot bocsátanak fel a Parlament Duna felőli lépcsőiről. Szimbolikusan ez a sebesszárnyú sereg viszi szerte az ország minden vidékére az ország házában egybegyűlt küldöttek békeakaratát, s a kongresszuson megfogalmazódó újabb békeakciók hírét.

Tulipánt Józseftől, a Magyar Galambtenyésztők Szövetségének főtitkárától együttal az ünnepi alkalomhoz kapcsolódó, ám sokkal gyakorlatiasabb tájékoztatást is kaptunk: *a békekongresszussal egy időben nyitják meg a kőbányai Vásárváros 40. pavilonjában az országos galamb- és kisállattenyésztési kiállítást.* A kétezerötszáz, különböző fajtájú galambon kívül mindenféle fajbaromfit, továbbá díszmadarakat, japán fürjeket, nyulakat, nutriákat és díszmacskákat mutatnak be számtalan alak- és színváltozatban. A nagyüzemi és háztáji tenyésztők együttesen több mint tízezer remek kis állatát láthatja a közönség pénteken, szombaton és vasárnap délelőtt kilenc órától délután négy óráig.

A hazai tenyésztőkön és kisállattenyésztési szakembereken kívül Ausztriából, Bulgáriából, Jugoszláviából, Lengyelországból, az NDK-ból, az NSZK-ból és a Szovjetunióból érkeznek népes delegációk; a társszövetségek küldöttei és tenyésztők. Már a kiállítás megnyitása előtt — a nemzetközi szabványok szerint — szakértői bizottságok fajtánként rangsorolják a bemutatásra kerülő galambokat. Lesznek fajtagyőztesek és külön színgyőztesek is.

A szövetség főtitkára külön hangsúlyozta, hogy a kiállítást helyszíni vásárlással kötik egybe. Nemcsak a bemutatott madarakat és egyéb kisállatokat vehetik meg a látogatók, hanem a szakemberek által ajánlott *új típusú ketreceket, illetve volierekre is*, a hozzájuk tartozó berendezésekkel (önetetők, önitatók stb.) együtt. A ketrecekre, volierekre előzetes megrendeléseket is elfogadnak. A szövetség szakemberei együttal *szaktanácsokkal látják el az érdeklődő — esetleg csak jövőbeni — tenyésztőket.* Hasznos útmutatást adnak a tartástechnológiáról, a gazdaságos takarmányozásról, a tenyészállatok beszerzéséről és az értékesítés megszervezéséről.

A szaktanácsadói szolgáltatás, a tenyészállat- és tartástechnológiai vásár elsősorban *a húsgalambtenyésztők számára lehet igen hasznos.* Az érdeklődésre (és a lehetőségekre) jellemző, hogy míg 1962-ben csupán kétszázötven kilónyi húsgalambot adtak exportra a hazai tenyésztők, a tavalyi export már meghaladta a nyolcszáz tonnát. S a Közös Piac országai szinte korlátlanul vásárolnának a húsgalambjainkból igen jó áron. A tenyésztők átlagosan kilencvenöt forintot kapnak élősúly-kilogrammonként.

A kiállításra a diákok és a katonák (csoportos látogatás esetén) ingyen juthatnak be. Az első napon itt tartják a lottónyeremények húzását, szombaton pedig divatbemutatót rendeznek, ahol főleg a kiállításon szereplő szőrmés kisállatfajok gereznáinak sokféle felhasználási lehetőségét láthatja a közönség.

Cs. J.

A MINISZTERTANÁCS KORNISS DEZSŐ FESTŐMŰVÉSZNEK, 70. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Érdemes művésze kitüntető címet adományozta. A kitüntetést Molnár Ferenc kulturális államtitkár csütörtökön adta át.

ŐSBEMUTATÓ PRÁGÁBAN. Szörény Dezső BUÉK című új magyar játékfilmjének ősbemutatójával folytatódott tegnap Prágában a budapesti objektív filmstúdió munkájával foglalkozó kétnapos szakmai szeminárium. Bemutattak még egy, szintén az idén készült objektív — játékfilmet, Gazdag Gyula rendező Kétfenekű dob című alkotását.

NAGY EREJŰ ROBBANÁS történt tegnap az IBM amerikai cég bolognai raktára előtt. A merényletet, amely anyagi károkat okozott, a Fegyveres proletár csoport elnevezésű, magát szélsőbaloldalinak nevező terrorszervezet vállalta magára.

ALMATERMESZTÉSI TANÁCSKOZÁS és metszési bemutató volt tegnap a nyírmeggyesi Petőfi Termelőszövetkezetben. Szabolcs-Szatmár megyében a jelentős telepítések új művelési eljárások meghonosítását teszik szükségessé.

A LIPCSEI VASÚTMODELLEZŐK az egyik hatalmas vásárcsarnokban most mutatják be hagyományos kiállításukat. Az NDK modellezőin kívül a csehszlovák és magyar vasútmodellezők is részt vesznek a kiállításon, többek között eredeti tárgyakkal, modellekkel és fotókkal.

SZÖRNYŰ PÚSZTÍTÁST végzett Sri Lanka keleti és nyugati tartományaiban a viharos forgószél. A szigetország kormánya rendkívüli intézkedéseket tett a tartományok megsegítésére, mert a természeti katasztrófa emberek százezreit sújtotta. A becslések szerint ezren meghaltak.

KORSZERŰ LETÉTI KÖNYVTÁRAT nyitottak Győrben a Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalatnál, valamint a Lenfonó és Szövőipari Vállalatnál. Mindkét helyen a vezetés, a szakszervezeti bizottság, valamint a szocialista brigádok összefogásának köszönhető a könyvtár létrehozása.

LÉGI SZTRÁJK. A japán légitársaság személyzetének huszonnégy órás sztrájkja következtében tegnap lemondták a vállalalat csaknem összes bel- és külföldi járatát. A pilóták és a légikisasszonyok munkafeltételeik megjavítását és egy stewardess-képző tanfolyam beszüntetését követelték.

HALÁLOZÁS

KAPOSVÁRI GYULA, a Magyar Partizán Szövetség tagja, életének 67. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása december 7-én, 13 órakor lesz a rákoskeresztúri Új köztemető munkásmozgalmi parcellájában, közli a Magyar Partizán Szövetség.

TUDOMÁNYOS EMLÉKÜLÉST rendezett Szófiában Arisztotelész halálának 2300. évfordulója alkalmából a bolgár filozófiai társaság, más intézményekkel karöltve. Az emlékülésen az athéni és a szaloniki egyetem képviseletében görög filozófus professzorok is részt vettek.

ZALASZENTGRÓTON ÚJ KONZERVÜZEMET hoz létre a Zala megyei Zöldért. A közvetlen értékesítésre nem alkalmas gyümölcsből magasabb értékű készítményeket állítanak elő, évente háromezer tonna mennyiségben.

UTOLSÓ MEGJELENÉS. A legnagyobb múltú angol napilap, a The Times és vasárnapi testvérlapja, a Sunday Times, november utolsó napjával beszüntette a megjelenést. A tőkeerős tulajdonos így akarja a lapnál dolgozó 4300 alkalmazottat rákényszeríteni korszerűsítési terveinek feltétel nélküli elfogadására. Az angol alsóház tegnap rendkívüli vitát tartott a Times lapok megjelenésének felfüggesztéséről.

KÜLÖNLEGES SZÍNÁRNYALATÚ szőnyegek kisebb sorozatú gyártása is gazdaságos lesz abban az új festödében, amely most kezdte meg a nagyüzemi termelést a Soproni Szőnyeggyárban. A festöde elektronikus programvezérléssel működik. Gyapjú és műrost alapanyagból egyformán tökéletes színhűséget ad az új technológia.

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT értesíti az utazóközönséget, hogy december 2-án, reggel 8 órától 16 óráig a Batthyány tér és Szentendre állomások között a HÉV-szerelvények — mindkét irányban — 35 percenként közlekednek. A forgalmi változásokért az utazóközönség szíves türelmét és megértését kéri a BKV.

AFIT-SZERVIZ ÉPÍTÉSÉT fejezték be tegnap a Nógrád megyei Pásztón. Az évi 30 ezer munkaóra kapacitású javító-karbantartó üzem kivitelezésére mintegy 22,5 millió forintot költöttek. Üzembe helyezésére a jövő év első negyedében kerül sor.

A FŐVÁROSI VÍZMŰVEK értesíti a fogyasztókat, hogy a XX., XXI. kerületben és a XI., XIX. és XXII. kerület egyes részein, valamint Dunaharaszti és Halásztelek községek területén december 2-án, szombaton reggel 6 órától, előreláthatólag 3-án, vasárnap 22 óráig csőtisztítási és -karbantartási munkák miatt nyomáscsökkenésre kell számítani. A munkákat követően előfordulhat, hogy ezeken a területeken a hálózati ivóvíz átmenetileg zavarossá válik.

ÚJ BEKÖTŐÚT ÉPÜLT, húszmillió forintos költséggel a nyíracsádi tanyavilágban élő hatvan család érdekében. Az 5,4 kilométer hosszú út a tanyaközpontot a menetrend szerinti autóbuszforgalomba kapcsolta be.

ÓRIÁSHÁLÓ SEGÍTSÉGÉVEL több mint tízezer nyulat fogtak be élve novemberben a Kisalföld vadászmezőin. Gondos egészségügyi ellenőrzés után a MAVAD soproni telepéről indítják az állatokat a határon túlra.

BOGÁRDI JÁNOS AKADÉMIKUST, az öntözésben és vízrendezésben végzett kimagasló tudományos munkásságáért a nemzetközi öntözési és vízrendezési szövetség (ICID) legutóbbi athéni világkongresszusán nagyéremmel tüntette ki.

ÚJABB RÓMAI KORI EMLÉKEKRE bukkantak a Fejér megyei Sárosdon az őszi mélyszántás közben. Az ekevas különös formájú köveket fordított ki a földből, a tájékozódó kutatás során annyit derítettek ki, hogy a földben feltehetően egy II—III. századi római kori villa maradványai rejtőznek.

GYŰJTOGATÁS OKOZTA — feltételezés szerint — a Franciaország Ardéche megyéjében az elmúlt harminchat órában azt a hatalmas erdőtüzet, amelyben tíz négyzetkilométernyi erdő vált a lángok martalékává. Megfékezését a „Mistral" viharos szél akadályozta.

IDEI SZÉNTERMELÉSI előirányzatukat már tegnap teljesítették az egercsehi bányászok. Az év elejétől a helyi aknából több mint 188 ezer tonna szenet hoztak felszínre, és december végéig még terven felül 20 ezer tonnát kívánnak eljuttatni az ipar és a lakosság részére.

(X) **JÓ HÍR FOTÓSOKNAK! A vásár alatt 20—30—40 százalékos engedménnyel vásárolhatók:** reprokazetták, nagyításhoz fotóvászon, nagyméretű színszűrők, napellenzők, montázsasztal és egyes géptartozékok **a 3. számú Fotóáruházban, Budapest VII., Rákóczi út 80. CSAK ITT!**

A MÁSODIK ORSZÁGOS MÉHÉSZETI KONFERENCIA tegnap Kecskeméten véget ért. A hazai 40 ezer méhész több százan képviselték, és többek között megvitatták a méhek hasznosításának legújabb ágazatát, a jövedelmező virágportermelést.

(X) **HALÁLOZÁS. Fájdalommal tudatjuk,** hogy **özvegy Ferencz Józsefné** 73 éves korában elhunyt. Temetése december 3-án, vasárnap, 13.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben (Kozma utca 6.).

NEM FOGADTA a MALÉV budapesti járatát Drezda a vastag hótakaró miatt, jelentette tegnap este a Ferihegyi repülőtér ügyelete. A gépet Berlinbe kellett irányítani.

A legészakibb csillagvizsgáló

Ünnepélyes keretek között nemrég avatták fel Norvégiában *a világ legészakibb fekvésű obszervatóriumát.* A csillagvizsgáló Skibotn település mellett létesült, a 69 fok 22 perces északi szélességi körön. Az intézményben elsősorban a változó csillagokkal foglalkoznak, és erre a célra egy 21 centiméter és egy 51 centiméter átmérőjű teleszkópot építettek be.

100 éve született Márffy Ödön

Márffy Ödön, a XX. századi magyar festészet és grafika úttörő jelentőségű mestere születésének 100. évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendeztek csütörtökön, a Farkasréti temetőben, a művész sírjánál. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége nevében Láncz Sándor művészettörténész idézte fel a mester életútját. Méltatta munkásságát, majd koszorút helyeztek el a síron a Kulturális Minisztérium, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint a Magyar Nemzeti Galéria képviseletében.

Andrásolás Borsodban

Borsod megye számos vidékén, az alföldi jellegű Matyóföldtől a zempléni hegyek között fekvő hegyközi falvakig, az abaúji részeken jeles napként tartják számon november 30-át, *András napját.* A népi hagyomány télkezdő napnak tartja, több helyen ilyenkor kezdődnek a disznóölések.

Az idén az időjárás is kedvezett ennek a szokásnak, mert elsősorban a hegyvidéki településeken hó borítja a határt.

Egymillió kilométer balesetmentesen

Egymillió kilométer *balesetmentes vezetésért* kapott emlékplakettet és jutalmat csütörtökön Nyíregyházán *Barth Lajos*, a helyi Vörös Csillag Tsz gépkocsivezetője. A plakettet a *Balesetmentes közlekedés a mezőgazdaságban* címmel rendezett Szabolcs-Szatmár megyei ankéton adták át.

Pécs

Aranyásó munkások

Aranypénzekre és ezüstérmékre bukkantak a pécsi belváros ódon pincéit, rejtett üregeit feltáró munkások.

A Széchenyi tér alatt masszív kőfalakba ütköztek az aknamélyítők. Mint a régészek kiderítették: középkori épületekről van szó, amelyek a XVI. század végén tűzvész martalékává váltak. Az átégett rétegben — hat méterrel a mai járószint alatt — négyszáz éves aranypénzekre leltek. Tulajdonosa kereskedő vagy pénzváltó lehetett, s minden bizonnyal menekülés közben hagyta el a vagyont érő aranyakat.

A Széchenyi térből nyíló Munkácsy utca klinikakertjében ezüstpénzlelet örvendeztette meg az aknamélyítőket. A kincset egy föld alatti vízvezeték kerámia cső-darabja őrizte. A régészek 240 ezüstérmét számoltak meg, súlyuk együttesen megközelíti az egy kilót.

A kincslelő munkások átadták az aranyakat és az ezüstöket a Janus Pannonius Múzeumnak. A megtalálók jutalomban részesülnek.

Fénykorlátok — baleset ellen

A balesetek megelőzésére úgynevezett fénykorlátot alkalmaznak a Beton- és Vasbetonipari Művek budapesti, alsózsolcai és lábatlani gyárában. Az egyszerű, de ötletes találmány lényege, hogy a gépi sablonmozgatást végző, balesetveszélyes láncpályák vagy görgősorok veszélyes területeit optikai fénysugárral határolják körül. A fénysugarak megszakítása — ha például valaki veszélyeztetett területre lép — azonnal leállítja a mozgó gépet. Újbóli beindítása csak akkor válik lehetővé, ha a fény körébe került akadály megszűnik, vagyis a veszélyzónába került személy eltávozik.

Szabályozóváltozások 1979 (2.)

Adókulcs, tartalékalap, kevesebb támogatás

Sorozatunkban bemutatjuk a gazdasági szabályzók 1979. évi változásait. Írásunkban a vállalati jövedelemszabályozásról lesz szó.

A vállalati jövedelmek szabályozása gazdaságirányítási rendszerünk jól bevált eszköze, amely lehetővé teszi, hogy az állam a pénzforrások átcsoportosításával előmozdítsa a gazdaságpolitikai célok teljesítését. Két szakaszban érvényesül ez a szabályozás: először az árszabályozással a jövedelemképződésben (amikor a termelői árakkal a központi árhatóság erre befolyást gyakorol); másodszor pedig a jövedelmek elvonásakor, ami azt jelenti, hogy a vállalatok az állami költségvetésbe különböző jogcímeken pénzt fizetnek be. E rendszer lényeges eleme a pénzügyi támogatás, amivel a vállalatok veszteségtérítő jövedelemforrásként számolnak.

Az elmúlt évek tapasztalatai az 1978. évi mérsékelt javulás ellenére is azt mutatják, hogy a vállalati jövedelmek a gazdálkodó egységek tényleges teljesítményeinél gyorsabban nőnek. Ezért az egyensúlyra hátrányos vásárlóerő áramlik ki, ami különösen a beruházási feszültségekben érzékelhető. A vizsgálatok azt is jelzik, hogy a támogatások szövevényes rendszerében a bruttó vállalati nyereségarányok nagymértékben függnek a pénzügyi eszközök változásaitól, a kevésbé a keresleti hatásoktól, a gazdálkodás tényleges eredményeitől.

A Pénzügyminisztérium adatai szerint a termelői árak tiszta nyereségtartalma 1971—1978 között gyorsabban nőtt, mint a vállalatok költségvetési befizetései, ezért nemcsak a költségvetés egyensúlyában, hanem a vásárlóerő szabályozásában is feszültségek keletkeztek.

Az Országos Anyag és Árhivatal már a nyáron közzétette az 1980. évi termelői árrendezés fő irányait körvonalazó útmutatóját. (Árszabályozás és Termékforgalmazás 1978. július 7.), amiből kitűnik, hogy csökkenteni kell a termelői árakban számított tiszta jövedelmet. Ez azonban 1979-ben még nem érvényesül széles körben, s a termelői árváltozások sem haladják meg a szokásos mértéket.

Mivel a jövedelmek képződésében 1979-ben nem várható lényeges változás, a pénzügyi szabályozás a támogatások mérséklésével, az egyedi adókedvezmények csökkentésével és a központosított jövedelemhányad növelésével kívánja szűkíteni a vállalati vásárlóerőt. Összpontosítva azt a gazdaságszerkezet-átalakító feladatok megoldására.

Ami a jövő évi változásokat illeti: az általános nyereségadó kulcsa 4 százalékkal — 36 százalékról 40 százalékra — emelkedik, csökken a nyereségadóból visszatartható kedvezmény mértéke: ez korábban 20 százalék volt, 1979-ben 18 százalék lesz; növekszik a kötelező tartalékképzés évi mértéke 15 százalékról 25 százalékra. (Az intézkedésekről részletesen tájékoztatnak a Magyar Közlöny XI. 3. számában megjelent 51/1978. és 25/1978. MT. sz. rendeletek.)

A vállalatokat az adómódosítások csak az 1979. évet záró elszámolásoknál érintik, forráscsökkentő hatásuk tehát 1980-ra várható.

A tartalékalap emelésének kötelezettsége azonban már az 1978. évi mérleg alapján érvényes, tehát befolyásolja az 1979. évi vállalati pénzgazdálkodást. A tartalékalap korábbi felhasználási szabályai egy ponton módosultak: a jövőben az érdekeltségi alapok előző évi szintjének kiegészítésére nem használhatók fel.

Az említett intézkedések, amelyek tükrözik a gazdaságirányítás szándékát, hogy az egyensúly 1979-ben javuljon, a vállalatokat kétségkívül nehéz pénzügyi feltételek elé állítják. Ezek az intézkedések természetesen akkor lesznek eredményesek, ha a vállalatokat a hatékonyság javítására, a versenyképesség növelésére, a tartalékok feltárására kényszeríti.

A módosítások, a támogatások szűkítése és normatív jellegük következetes érvényesítése egyes vállalatokat pénzügyileg nehéz helyzetbe hoz majd. A korábbi gyakorlattól eltérően, ezek a vállalatok most nem számíthatnak az állami költségvetés automatikus segítségére. Gondjaikat bankszerű keretek között kell megoldaniuk, és ha erre nincs mód, akkor ebből le kell vonni a megfelelő következtetéseket, beleértve azt is, hogy kérdőjelezetté válik a vállalat létjogosultsága.

A gazdasági egyensúlyt javító intézkedések célja nem a vállalatok gúzsbakötése, hanem differenciált fejlődésük elősegítése, a termelési szerkezet gyorsabb átalakításának ösztönzése.

W. I.

★

Szabályozóváltozások 1979 (1.) írásban — amelyet november 30-án, csütörtökön közöltünk — a változások hátterét tekintettük át.

Tőkés idegenforgalom

Mentőövszerepben

A tőkés államok idei összesítő idegenforgalmi statisztikái természetesen *nem állnak még rendelkezésre.* Annyi azonban már a nyári főszezon végén nyilvánvaló volt, hogy a 24 legfejlettebb tőkés országban — az OECD-államokban — a „modern népvándorlás" idén *minden eddigi rekordot felülmúlt.* Előzetes becslések szerint a 24 ország — ezek bonyolítják le a nemzetközi turistaforgalom négyötödét — idei idegenforgalomból származó bevétele *megközelíti, majd az 50 milliárd dollárt.* Az összeg nagyságát jól érzékelteti, hogy az Egyesült Államok tavalyi külkereskedelmi deficitje 30 milliárd dollár volt.

Rekord — és magyarázata

A rekordhoz igen nagy mértékben járultak hozzá a tőkés világgazdaság idei eseményei, amelyek arra késztették az üdülni vágyókat, hogy *a szokásosnál jobban kinyissák pénztárcájukat.* A még mindig makacsul magas infláció következtében a kispénzű átlagember minél előbb *szabadulni akart a pénzétől.* Nagyot lendített a nemzetközi, főleg a tengerentúli idegenforgalmon a nem menetrend szerint közlekedő repülőgépjáratokon tömegesen bevezetett olcsóbb tarifa is. Mindennél nagyobb vonzerőt jelentett az USA-ba tartó turisták számára a dollár *alacsony árfolyama.* Idén valóságos *turistainvázió* lepte el az Egyesült Államokat — naponta 48 ezren érkeznek oda —, mert az erős valutával rendelkező országok — NSZK, Japán, Franciaország — állampolgárai számára az USA viszonylagosan *olcsóbb üdülési és bevásárlási célpont.* Ez a magyarázata, hogy a világon idén az Egyesült Államok tesz szert a *legnagyobb* idegenforgalmi bevételre. Előbecslések szerint az idei bevételek összege 7 milliárd dollár lesz, *egymilliárddal több a tavalyinál.* Nem mellékes az sem, hogy az idegenforgalom az USA-nak 250 ezer új munkaalkalmat jelent.

Nyugat-Európa első számú idegenforgalmi „nagyhatalma" továbbra is Spanyolország. Év végéig összesen 38 millió (!) külföldire számítanak, akik mintegy 5 milliárd dollár bevételt hoznak az országnak. Spanyolország 2,3 millió férőhellyel rendelkezik. Egyedül Maiorca-szigetén több hotelszoba van, mint egész Görögországban. A jelek szerint Spanyolország *nem kívánja tovább növelni* a turistákra váró ágyak számát, annál inkább a bevételeket. Ezért a jövőben nagyobb figyelmet fordít majd a luxusturizmusra, s igyekszik minél rövidebb idő alatt megteremteni annak tárgyi feltételeit — játékkaszinók, jachtkikötők, teniszpályák stb.

Az NSZK sem panaszkodhat idén az idegenforgalmi bevételek alakulására. Az országnak tavaly 3,8 milliárd dollár bevétele származott ebből az „iparágból", 1978-ban a négymilliárdot is meghaladja majd a bevétel.

Gazdasági érdekek

Kedvezően alakul a tőkés viszonylat úgynevezett „olcsó országainak" idegenforgalma is. Portugália és Görögország idén *tetemesen emelte turisztikai jövedelmét.* Portugáliában például idén összesen több mint kétmillió külföldire számítanak.

A legnagyobb meglepetés az olasz kincstárt érte. Olaszországban arra számítottak, hogy a fokozódó terrorizmus, valamint a közbiztonság további romlása az oda látogató turisták számának *rohamos visszaesését* hozza majd ebben az évben. Ehelyett azonban már az év első hat hónapjában *30 százalékkal több turista kereste fel az országot, a tavalyi azonos időszakhoz hasonlítva.* Számítások szerint 1978. rekordév lesz az olasz idegenforgalomban.

Néhány évvel ezelőtt a fejlett tőkés államok gazdasági szakértői közül kevesen számítottak rá, hogy az idegenforgalom az évtized végére jelentős gazdasági tényezővé válik, olykor pedig mentőövként szolgál egyes nemzetgazdaságok számára. A turisztikai ipar jelentőségét jól mutatja, hogy *az egyik legfontosabb devizaszerző szektorrá nőtte ki magát néhány országban.* (Az idegenforgalom az áruk és szolgáltatások exportjának legkézenfekvőbb és legolcsóbb módozata.) Spanyolországban a turizmus az összes exportbevétel egyötödét adja. Ugyanilyen az idegenforgalom részesedése Ausztriában és Görögországban is. Svájcban az összexport értékének 10 százaléka származik az idegenforgalomból.

Nem hanyagolható el az a hatás sem, amelyet az idegenforgalomból származó bevételek gyakorolnak egy-egy ország fizetési mérlegére. Sok esetben éppen ezek az összegek teszik lehetővé a korábban felvett hitelek, kölcsönök zökkenőmentes törlesztését. Néhány országban az idegenforgalom szinte *pótolhatatlan szerepet tölt be* a gazdasági életben. Ausztriában a turizmus csaknem 10 százalékkal részesedik a bruttó társadalmi termékből (GNP). Spanyolországban ez az arány 5 százalékos. Nem véletlen, hogy az idegenforgalomra berendezkedett országok gazdasági növekedése — ha viszonylag csekély mértékben is —, megérez minden, a turizmus visszaesését előidéző politikai és gazdasági eseményt.

Gonda György—Szentgáli Péter

HORIZONT

Szovjet–török kereskedelmi megállapodás

A Szovjetunió és Törökország aláírta a két ország közötti *kereskedelem növeléséről* szóló *első* hosszú távú kereskedelmi egyezményt. Az 1979—81. közötti kereskedelmi forgalmat szabályozó egyezményt szovjet részről *Mihail Kuzmin,* a külkereskedelmi miniszter első helyettese, török részről pedig *Teoman Kopruler* kereskedelmi miniszter írta alá.

Légi járat Szófiából Szingapúrba

Bulgária és Szingapúr kormánya közvetlen légi járat létesítéséről *írt alá megegyezést* a két ország között. A megállapodás értelmében a bolgár légitársaság TU—154 típusú repülőgépei számára rendszeres járat létesül, amelynek útvonala: *Szófiából indul,* állomásai *Bagdad, Karachi, Colombo, Szingapúr.* A bolgár légitársaságot egyébként felruházták azzal a joggal, hogy járatokat indíthasson Szingapúrból Ho Si Minh-városba és Hanoiba.

Az Ázsiai Fejlesztési Bank vietnami programja

Az Ázsiai Fejlesztési Bank hozzákezd egy újabb olyan objektum megvalósításához Vietnamban, amelynek létrehozásáról eredetileg még az egykori saigoni rezsimmel kötött megállapodást — közli a vietnami fővárosból az MTI.

A Long Binh-i öntözési rendszer, valamint egy Ho Si-Minh-város közvilágítási komplexumához nyújtott segélyterv megvalósítása után. Ezúttal a harmadik, korábban kötött segélytervezet, egy 4,6 milliós dolláros program valósul meg, amelyet Ho Si Minh-város vízműhálózatának fejlesztésére szánnak.

A dubai kiállítás haszna

Kedvező exportlehetőségek

Növelhető az élelmiszer- és a konfekcióeladás

Tudósítónktól.

Ötnapos nyitva tartás után, pénteken este bezárta kapuit Dubaiban az a magyar kiállítás, amelyen — a HUNGEXPO rendezésében — 16 vállalatunk mutatta be sok száz exportcikkét.

A dubai bemutatót sok kereskedő tekintette meg, s minden szónál értékesebb dicséret, amikor az üzletember *azonnal vásárolni* akar. Rögtön *elkeltek* például a Csepel-kerékpárok, egy szupermarket tulajdonosa a Monimpex-édességeket vette meg. Gazdára találtak a bemutatott Artex háztartási cikkek, porcelánok, szőnyegek, festmények. Üzletet lehetett volna nyitni a divatbemutató kollekciójára, amelynek minden egyes darabját még használtan is meg akarták venni. A meglepetés erejével hatott itt hazánk élelmiszer-kínálata.

Ebben a virágzó kereskedelemmel rendelkező kis emirátusban igazán elkényeztetett kereskedők élnek, akik bármit megvehetnek, ami itt eladható. Angol, amerikai, nyugatnémet japán és még ki tudja hány náció cégei versengenek a vevőért. S ha a gazdag kínálat ellenére kiállított áruink javát szívesen vásárolnák nagyobb tételben is, akkor ez valóban nagy dicséret.

A dubai kiállításunk presztízst teremtett Magyarországnak és a vállalatai által felkínált áruknak. Most a kereskedőkön és persze a termelőkön a sor: *folytatni kell* a megkezdett munkát. Az idén 2 millió dollár értékű az Arab Emirátusok Szövetségébe irányuló kivitelünk.

Dr. Szalai Béla külkereskedelmi államtitkár szavai szerint — részben a most zárult kiállítás eredményeként — *jövőre meglehet duplázni forgalmunkat.* S nem irreális célkitűzés, hogy további két-három éven belül az emirátusokba irányuló kivitelünk *érje el a 8—10 millió dolláros szintet.* A már piacra talált cikkek (izzólámpák, transzformátorok, villamoskapcsoló-berendezések, textíliák stb.) mellett elsősorban élelmiszeripari termékeink exportja növelhető, de a mérteáru mellett konfekcióáru, továbbá a Ferunion műszaki cikkeire is növekvő számban lehet vevőre találni.

Az Arab Emirátusok Szövetsége, s ezen belül a dubai — *igényes piac.* Itt sok minden eladható ugyan, ám nem ismerik a hosszú szállítási határidőket, a válasz nélkül hagyott ajánlatkéréseket, a rossz minőséget, a bürokratikus ügyintézést, az akadozó szállításokat. A kifogástalan üzleti kapcsolat viszont többet jelent, mint csupán a helyi, egyébként *nem csekély felvevőképességű* piacot. A közvetítő kereskedelem csatornáin áruink eljuthatnak a környező országokba, elsősorban Szaúd-Arábiába és Iránba. Növeli a piac varázsát, hogy a vevők *nem kérnek hitelt még nagy értékű szállítások esetén sem.* A vámok minimálisak és áruinkat *mennyiségi korlátozás nélkül* vihetjük be.

Kedvező az üzleti klíma számunkra Dubaiban, nagy kár lenne, ha az exportlehetőségek *kihasználatlanul* maradnának.

Lipót József

A Medimpex Jamaicában

A jamaicai rádió-televízió és sajtó képviselőivel találkozott csütörtökön a Jamaicai Köztársaság fővárosában, Kingstonban a Medimpex *Gyógyszer Külkereskedelmi Vállalat.* Az idén februárban *Michael Manleynek,* a Jamaicai Köztársaság miniszterelnökének magyarországi látogatása alkalmából aláírt megállapodás értelmében a Medimpex még az idén *négymillió dollár értékű gyógyszert szállít Jamaicának.*

A magyar gyógyszerek jobb megismerését szolgálja a most kezdődött programsorozat, amelynek első eseményeként a magyar egészségügy fejlődését, valamint a magyar gyógyszeripar eredményét bemutató *kiállítás nyílt* a kingstoni Hotel Pegazusban, ahol 3 napon át tanácskoznak a köztársaság orvosai és szakemberei.

Pótkocsisiker

A Német Demokrtikus Köztársaságban nagy a sikere a hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Gépgyártó Vállalatnál magyar—NDK kooperációban kialakított és gyártott különleges mezőgazdasági pótkocsinak: két és fél ezret küldenek az NDK-ba az univerzális mezőgazdasági pótkocsikból, amelyek a szántóföldi anyagmozgatás gépesítésének fontos eszközei.

A korszerűsítés indítékai

Írta: dr. Raft Miklós, a Tanácsi Hivatal elnökhelyettese

IGAZGATÁS SZERVEZÉS

A KORSZERŰ KÖZIGAZGATÁS lényege nem a látványos szervezeti vagy strukturális változtatásokban — s nem is az imponáló technikai apparátusban —, hanem *a pontos, megbízható, eredményes munkában* határozható meg. A jó közigazgatás, amelyik képes teljesíteni *társadalmi rendeltetését*, s egyre sikeresebben, a lakosság megelégedésére látja el sokirányú feladatait. Más kérdés, hogy mindehhez ma már nélkülözhetetlen a *tudományos-technikai* forradalom eredményeinek felhasználása, a tudományos *munkaszervezés*, a funkcióknak megfelelő *szervezet* és a feladatok ellátását segítő *igazgatástechnika*.

Lényeges azonban a *sorrend* meghatározása, mégpedig annak elkerülése érdekében, hogy a korszerűsítés *semmiképp se váljék divattá, s nehogy a mutatós, de a hatékonyságot nem javító öncélú intézkedések* helyettesítsék a pontos, megbízható közigazgatást. Azért is kell szólni erről, mert az utóbbi években a korszerűsítés iránt megmutatkozó szüntelen lelkesedés, *nem mindig járt együtt a meglevő lehetőségek*, a jogi-szervezeti keretek maradéktalan kihasználásával. Előfordult, hogy túl sok energiát emésztett fel az újító szándék, s kevesebb jutott *a tényleges* feladatokra. Sokat ártott a valódi korszerűsítési törekvéseknek az is, hogy *ezt a „védjegyet"* használták fel olyan változtatások minősítésére is, amelyek egyáltalában nem eredményeztek tényleges előrehaladást.

Fontos tehát megfogalmaznunk a korszerűsítés azon jegyeit, ismérveit, amelyek alapján *valóban eldönthető* a kérdés: vajon minőségi javulást, hatékonyabb munkát eredményez-e a tervezett változtatás, vagy csupán divatból akarunk másként csinálni valamit, mint eddig. Nem tekinthetünk el attól, hogy a tanácsi munka korszerűsítését és egyszerűsítését *az államélet és a szocialista demokrácia fejlesztésének folyamatába* helyezzük el, annak részeként szemléljük és ne egyszerű praktikumnak, vagy puszta takarékossági intézkedésnek minősítsük.

A korszerűsítés célkitűzései az utóbbi években egyre megfoghatóbbak, egyre konkrétabbak lettek. Mint ismeretes, a korszerűsítés egyik alapvető iránya *az egyszerűsítés*. Ez abból a felismerésből fakad, miszerint az igazgatási folyamatok szabályozásához *nélkülözhetetlen jogalkotás éppúgy hajlamos a túlzásokra, mint a jogalkalmazó ügyintézés az önbiztosító adminisztrálásra*, a fontoskodásra. Sajnos, az adminisztratív-igazgatási folyamatoknak általában nem természetes létformájuk az egyszerű, világos racionalitás. Ezért újra és újra *nyesegetni kell* a vadhajtásokat, helyes mederbe terelni és korlátozni az áradó irattengert, s akadályt állítani az ismert parkinsoni „törvényszerűségek" érvényesülése elé.

AZ EGYSZERŰSÉG — mint a jog által megszabott korlátok között mozgó, ésszerű és praktikus cselekvés — nem jelentheti *a bonyolult folyamatok és összetett feladatok mechanikus leegyszerűsítését*. Mindennek csak addig a határig van létjogosultsága, ameddig még *segíti* a meghatározott funkciók betöltését, a feladatok sikeres végrehajtását. Tehát a korszerűség és az egyszerűség az igazgatási tevékenységben *egymást kiegészítő fogalmak és egymás hatását felerősítő* törekvések. Napjainkban az igazgatást sikeresen korszerűsíteni *csak az egyszerűsítés igényével* lehet és megfordítva: egyszerűsítési törekvéseinket *csakis korszerű módon*, korszerű eszközökkel szabad megvalósítani.

A korszerűsítés alapvető irányai néhány olyan körülményből következnek, amelyek *az állami tevékenység fejlődésének* velejárói, s egyben a korszerűsítés *igazgatáspolitikai indítékai* is. Ezek közül elsőként *a szocialista állam szerepének növekedését* kell említeni. Ez részben *mennyiségi* növekedést jelent — újabb és újabb társadalmi viszonyok kerülnek az államigazgatási jogi rendezés körébe — másrészt kifejeződik abban *a minőségi változásban*, amelynek eredményeként az állami munka módszereiben a hatósági kényszer, vagy ennek kilátásba helyezése jórészt háttérbe szorul és ugyanakkor *erősödnek a közös érdekek felismerésén alapuló együttműködés* viszonyai. Az állam és az államszervezet szervező, szükségletkielégítő funkciói egyre erőteljesebbek, s *ehhez kell igazítani* a struktúrákat, a munkamegosztást és a munkastílust is.

A közigazgatás — legalábbis a maga *gazdasági és szolgáltató* szféráiban — egyre inkább „iparosodik", s ezzel óhatatlanul *előtérbe kerülnek az olyan iparszerű követelmények, mint a termelékenység, a hatékonyság, a gazdaságosság és szervezettség*. Ennek jeleivel elsősorban a városi tanácsoknál találkozunk. Ha megvizsgáljuk egy-egy városi tanácsi szerv tevékenységét, azonnal szembeötlik, hogy ennek jó része *városüzemeléssel, intézményfenntartással, vállalatfelügyelettel*, illetve *a településpolitikával* kapcsolatos. Miként a megyei és községi tanácsszervek sem puszta hatóságok, tevékenységükben növekvő szerepet kap *a gazdaságszervező*-munka.

A KORSZERŰSÍTÉS másik társadalompolitikai indítéka az igazgatás *demokratikus vonásainak erősítése, szocialista jellegének fokozása*. A szocialista demokráciának a közigazgatásban meghonosodott intézményei azt szolgálják, hogy segítségükkel a képviseleti és a közvetlen demokrácia fórumain az állampolgárok *részesei legyenek a sorsukat, életüket befolyásoló* döntéseknek. Mindebből egyértelműen következik a korszerűsítés számos feladata: ilyen például a decentralizáció, a tanácsok *önkormányzati* jellegének erősítése, *a nagyobb nyilvánosság* megteremtése, *a lakossági ellenőrzés* fokozása, s nem utolsósorban *a közérthetőség* követelményének érvényesítése.

A korszerűsítés és az egyszerűsítés ugyancsak fontos társadalompolitikai indítéka a termelő és a nem termelő ágazatok dinamikus *egyensúlyának* fenntartása, *az indokolatlan adminisztratív létszám* növekedésének megakadályozása. A cél a jelenleginél *kisebb létszámú, de szakképzettebb apparátus* kialakítása. Ezt szolgálja többek között az adminisztratív létszám ötszázalékos csökkentésére vonatkozó mostani kötelezettség, ami ugyan *szükséges lépés, de semmiképpen sem lehet tartós* tendencia. Hiszen a feladatok *növekedése mellett* csupán addig az ésszerű határig lehet az apparátus létszámát csökkenteni, amíg ennek ellensúlyozására a belső tartalékok — jobb munkaszervezés, korszerű irodagépek stb. — révén meg vannak a reális lehetőségek.

A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI fejlődés újra és újra próbára teszi az államilag szervezett társadalom közigazgatási „gépezetét". *Az igazgatásszervezők ebben a munkában a „TMK-sok" — a tervszerű, megelőző karbantartók — szerepét töltik be.* Munkájuk nem könnyű, hiszen a gépezet bonyolult, ráadásul minden változtatás, korszerűsítés egyúttal *bírálata is a réginek*, annak, ami jelenleg van. Nem minden korszerűsítési elképzelés kap zöld utat. Olykor azonban a jogi korlátoknál is erősebbek lehetnek a szubjektív akadályok: *az önelégültség, a megszokotthoz való ragaszkodás, az újtól való tartózkodás*. Ezek leküzdéséhez az igazgatásszervezők szívós munkája mellett arra van szükség, hogy a vezetés minden szintjén *az irányító munka részévé váljék a korszerűsítés* és kifejlődjék az az igényesebb magatartásforma, amelyet *az új iránti fogékonyság*, a tenniakarás jellemez.

Az ésszerűsítő, az újítószándék, a tegnapinál jobb megoldások kutatása — miként az élet minden területén — a tanácsszervezetben is vezetőnek és beosztottnak egyaránt kötelessége. Az anynyit emlegetett egyszerűsítés és korszerűsítés természetesen távolról sem valamiféle divat, hanem sokkal mélyebb összefüggései és törvényszerűségei vannak. Az igazgatásszervezőknek a közelmúltban megrendezett első országos tanácskozásán erről tartott előadást dr. Raft Miklós, aki most Fórumunk hasábjain is összefoglalja a korszerűsítés igazgatáspolitikai indítékait. (Ezzel a cikkel indítjuk a konferencia anyagát témakörönként feldolgozó sorozatunkat.)

Az eredményesebb, ésszerűbb, rugalmasabb hivatali munkáról természetesen nemcsak elvi megnyilatkozásokat lehet közzétenni; örvendetes módon szaporodnak a gyakorlatban is kipróbált korszerűbb formák, s mai Munkamódszer rovatunkat ennek jegyében adjuk közre. Összeállításunk harmadik írása pedig arra hívja fel a figyelmet, hogy nem feltétlenül muszáj mindenütt keresni az újat... Néha elég — és olcsóbb! — átvenni onnan, ahol azt már sikerrel alkalmazzák.

Tanulni egymástól

Néhány tanácsunk a jövő évi költségvetés rubrikáiban — igen helyesen —, *az igazgatásfejlesztés költségeire* is gondol. Sok helyütt valóban a jó előre, pontosan meghatározott korszerűsítési és ésszerűsítési programok sikere múlik a fejlesztési összegek megfontolt jóváhagyásától. Azonban nem mindenütt ilyen rózsás a helyzet; van, ahol ennek a rubrikának a kitöltését *csupán néhány katalógus átböngészése* előzi meg, s csak ötletszerűen döntenek, elfogadva egy *körülbelüli összeget*, mondván: ha adódik valamilyen lehetőség, hát legyen meg rá a fedezet is... Ilyen helyzetben szóba sem kerül *a felkészülés* az új technikai eszközök, vagy az új módszerek fogadására.

Vannak persze biztató kezdeményezések is. Például a peremlyukkártyás nyilvántartásban és a mikrofilmtechnika alkalmazásában, de sorolhatnánk más példákat is. Volna tehát mit tanulni egyik-másik kísérletező kedvű tanácstól. Az új technikát és munkaszervezést igénylő módszerek *országos bevezetése azonban a kelleténél vontatottabban* halad. Ennek pedig igen gyakran az a magyarázata, hogy tanácsaink — nem ismerve, vagy nem bízva kellően mások eredményeiben és tapasztalataiban — folyvást *újrakezdik a vizsgálódásokat, a kutatásokat*, a már meglevő modellek *jóval olcsóbb* és feltétlenül *átvétele*, alkalmazása helyett...

Igaz, elképzelhető — ezt egyébként igazolta a szeptember végén lezajlott igazgatásszervezési konferencia vitája is —, hogy a helyi tanácsok *mindmáig nem tudják pontosan, hogy kitől mit érdemes átvenni*, mi az, amiben bevált, jó gyakorlati példát tud szolgáltatni számukra egy másik tanács. Az ilyen jellegű tapasztalatcserére napjainkban nagyobb szükség van, mint bármikor. E tekintetben *a jelenleginél is többet tehetnének az országos szervek — de a megyei tanácsok is.* Gyakran előfordul ugyanis, hogy a megyén belüli települések tanácsai sem ismerik egymás módszereit.

Amikor tehát a jövő évi költségvetés kapcsán megfontoltságról, ésszerűségről, takarékosságról beszélünk — s minden testület ilyen irányú felelősségére utalunk —, a jó módszerek *sokkal szélesebb körű és hatásosabb népszerűsítését is* sürgetjük.

R. V.

MUNKAMÓDSZER

Leíróiroda, ügyfélszolgálat

Az utóbbi időben örvendetesen szaporodnak az olyan kezdeményezések, amelyek kutatják *az igazgatási hatósági munka, általában az ügyvitelszervezés új útjait*. A biztató eredményeket felmutató szervezetek példája egyre több vezetőt késztet arra, hogy átvegye a jó módszereket. Sajátos gond azonban, hogy a gyors döntést az esetek többségében *lassú megvalósítás* követi, mert kevesen tudják, hogyan is kell hozzáállni a szervezéshez? Mit lehet — nem általános receptként, inkább csak vezérfonalként — ajánlani?

Bármilyen szervezeti vagy működési korszerűsítés végrehajtásához kezdünk hozzá, elengedhetetlen, hogy a munka elvi irányítása mellett *bízzunk meg egy arra alkalmas, jó szervezői adottságokkal rendelkező szakembert a tervező, kivitelező munka irányításával, ellenőrzésével*. Lényeges, hogy a vezetők pontosan körvonalazzák: a korszerűsítés *mely elemét* kívánják megvalósítani. Az esetek többségében ugyanis — különösen a nagyobb városi apparátusoknál — nem vezet eredményre a „mindent egyszerre" elv erőltetése.

A feladatok elosztása

A legkézenfekvőbb, legolcsóbb és a létszámban is a legelőnyösebb intézkedés az iratok osztott — szakigazgatási szervenkénti — nyilvántartásának megszüntetése. A központosított iktatási rendszerben kevesebb dolgozó eredményesebben és gyorsabban végezheti munkáját, s azt jobban lehet irányítani, ellenőrizni. Bevezetéséhez pontosan ismerni kell az adott szerv irat-

forgalmát. Az ügyiratok gyors nyilvántartásba-vételének követelményére is gondolva, a tapasztalatok szerint hozzávetőlegesen napi ötven irat nyilvántartásba-vételéhez és kezeléséhez kell egy dolgozó. A községek kivételével a legkisebb egységnél is célszerű legalább két fővel megszervezni a központi iktatót, ha a napi iratforgalom meghaladja az ötven darabot. A megyéknél és a nagy városokban általában öt-hét a központi iktató indokolt létszáma, amelyet lehetőleg állandó munkabeosztás szerint kell feladattal ellátni. Az azonos típusú feladatkör ugyanis jelentősen befolyásolja a munka intenzitását és színvonalát.

A tanácsok többségénél az adminisztrációs munka nem mindig különül el munkafajták szerint, vagyis *a gépíró egyben iktat is, és ellátja az iratnyilvántartással kapcsolatos* teendőket. Ez az oka, hogy sok helyütt azért nem mernek hozzákezdeni az iktatás központosításához, mert *nem tudják elválasztani egymástól a különböző* — s ugyanazon dolgozóra kiszabott — feladatokat. Pedig van megoldás: a munkaerőhelyzet áttekintése után a feladatok új elosztásával — vagy ami ennél is ésszerűbb: *központi iktató* létrehozásával — egyidejűleg *a központi leíróiroda megszervezésével*. Mint a gyakorlati tapasztalatok bizonyítják, ez gyökeres változásokat hozhat az adminisztrációban és megold minden leírási gondot. Az egyes gépírók arányos terhelésében és munkaidejük ésszerűbb kihasználásában rejlik a leíróirodák jelentősége. *El kell tehát választani az ügyvitelben az ügyintézést az adminisztrációtól*, s ez ne csupán a szakigazgatási szervezet gondja legyen.

A leíróiroda megszervezésekor pontosan fel kell mérni az adott tanács napi átlagos gépelési igényét. A biztos tájékozódáshoz hozzásegít bennünket, ha legalább egy hónapon át másolat készül minden leírt anyagról. Egy közepes gyakorlatú gépíró nem megerőltető napi teljesítménye — ha csak ez a dolga — nyolc munkaórát és óránként öt oldalt számolva — negyven oldal. (Ebben a teljesítményben benne vannak a munkaközi pihenőszünetek is. Ennél nagyobb teljesítményt csak akkor tervezzünk, ha az iratok, anyagok belső szétosztását hivatalsegédek látják el. Ha ugyanis mindennel a gépíró szaladgál az ügyintézőhöz — ilyen gyakorlat is van —, akkor a napi normájába ezt is bele kell számolni.

A leíróirodák kialakításához — ez egyébként lényegében valamennyi munkaszervezetre vonatkozik — *a közös nagy munkahelyek* a legelőnyösebbek. A közösségben végzett tevékenység serkentőleg hat, *kedvez a feladatok arányos elosztásának, és erősíti a munkafegyelmet*. Ugyanakkor a tágas munkatér kialakítása a legolcsóbb megoldás.

Gyorsan, gazdaságosan

A központi iktatás és a leíróiroda megszervezésétől teljesen független lehet *a közvetlenül a lakossághoz kapcsolódó hatósági munka újszerű* megszervezése, amelyet *Törökszentmiklóson*, a városi tanácsnál — mint beszámoltunk róla — *kibővített ügyfélszolgálat* elnevezéssel sikeresen alkalmaznak. Itt a hatósági munka szakigazgatási *szervezeti megoldása alapjában nem változik*, az előadókat azonban úgy helyezik el, hogy az ügyfelek *gyorsan, kevés mozgással* elérhessék őket.

A munkaterület kialakításánál — a lehető leggazdaságosabb műszaki-technikai megoldással —, azt a helyet kell megkeresni a tanács épületében, amelyre *az ügyfelek azonnal rátalálnak*. Sok helyütt — Törökszentmiklóson is ezt tették — néhány válaszfal kiemelésével és a folyosók felhasználásával *több oldalról megvilágított, nagy munkatereket* lehet kialakítani. Az új tanácsi irodaházak építésénél, vagy a régiek átalakításánál jobban figyelembe kellene venni, hogy a kis irodahelyiségek építése *nemcsak gazdaságtalan, hanem alkalmatlan is* a korszerű munkaszervezetek kialakításához.

Az ügyfélszolgálat bevezetésénél nem lehet kizáró ok az apparátus nagy létszáma, vagy a sok hatósági ügy. Helyenként a különbség csak annyi, hogy a nagyobb apparátussal rendelkező tanácsokon több helyen — esetleg több emeleten — lehet helyet adni ilyen felépítésű ügyfélszolgálatnak. A nagyvárosok tanácsainál a következő megoldás is elképzelhető: a szakigazgatási szervezetet úgy helyezik el, hogy emeletenként állítanak fel központi iktatót és leíróirodát.

Mindenkinek érdeke

A kibővített ügyfélszolgálatot egyébként a legcélszerűbb *a földszinten* kialakítani. Az ügyintézők elhelyezésénél azonban számításba kell venni a köztük levő munkakapcsolatokat is. Ezzel nagymértékben megkönnyíthető az együttműködésük és gyorsítani lehet az ügyek intézését.

A tanácsi vezetők vállalkozókészsége lehet a záloga annak, hogy a néhány tanácsnál már bevezetett és jól bevált korszerűsítések minél több helyen megvalósuljanak. Ez mindenekelőtt *a lakosság érdekét szolgálja, de messzemenően figyelembe veszi a tanácsok dolgozóinak érdekeit* is.

Dr. Vágó László,
a Tanácsi Hivatal
munkatársa